

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

Aanwezig

Voorzitter

De heer G.A.A. Verkerk

Raadsleden:

Mevrouw M. Alberts
Mevrouw F. van Amerongen
De heer F. van Bemmelen
De heer A. van den Berg
De heer E.G.T. Braam
De heer D.R. Cupedo
De heer C.P.I.M. Dolmans
De heer M.J. van Enk
De heer M.A.J. Ezinga
Mevrouw P.G. Kames
Mevrouw C.J. Kistemaker
Mevrouw A. Koegler-Böhm
Mevrouw M.E. Koopman
Mevrouw H.L. van der Kooij
De heer A.P. Kooy
De heer G. Kruger
De heer M. El Majjaoui
Mevrouw R.F. de Man
De heer R.A.J. van der Meij
Mevrouw C.J.T. de Mooij
Mevrouw W.A.A.M. van Nunen
De heer U. Oelen

Vervolg aanwezig:

De heer J.C. Paredes Sanchez
Mevrouw J. Schröter-Haas
De heer C.G. Sleddering
De heer Q.L.A. Veerman
De heer R.J. de Vries
De heer M.V. Weterings
De heer M. Wit
Mevrouw E. Woudstra

Portefeuillehouders

Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen
Wethouder, mevrouw J.N. Besteman-De Vries
Wethouder, de heer J. Keus
Wethouder, de heer B.D. Lugthart
Wethouder, de heer A. van de Laar

Griffier

J.A. Massaar bpa
Verslag: P.E. van Santen

Afwezig:

Mevrouw M. Pelzer

Betreft

Verslag gemeenteraadsvergadering

Datum

November 2020

(de opname van deze vergadering is te zien en te beluisteren op onze site www.rijswijk.nl onder Raad live)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 15.00 uur. Er is bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Pelzer. De heer Ezinga is verlaat en sluit aan tijdens de eerste schorsing om 16.00 uur. Als stemmingsnummer wordt nummer 14 getrokken. Leden van het bureau van stemopneming zijn de heer Braam (voorzitter), mevrouw Woudstra en de heer Oelen.

2. Spreekrecht burgers

De heer Van Overbeek krijgt van de voorzitter het woord om in te spreken over de begroting.

Dank u wel voorzitter. Voorzitter, begrotingsbesprekingen hebben in het algemeen tenminste twee zaken gemeenschappelijk. Allereerst betreft dat het inhoudelijk en procedureel en financiële terugkijken en vooruitzien en ten tweede er melden zich altijd veel sprekers aan waarvan velen het alleen maar voor de Bühne doen. In Rijswijk komt namelijk een stelling bij: heikele zaken jegens de raad, laat die raad liever rusten. Voorzitter, omdat ik maar 5 minuten heb en omdat u pas kort in Rijswijk bent zal ik me hier beperken tot een drietal kapstukken om deze stelling aan op te hangen. Niet alleen om u in vogelvlucht bij te praten, maar zeker ook om de raad een spiegel voor te houden

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

van het eigen functioneren als vertegenwoordigend, controlerend en initiërend orgaan. Voorzitter, 2020 is een bijzonder jaar in de relatie tussen de raad en haar toenmalige voorzitter enerzijds en onder andere, mij als inwoner, anderzijds. Ik zond de raad een open brief met 17 vragen die betrekking hadden op onduidelijkheden in de uitoefening van de vertegenwoordigende, controlerende en initiërende taken. Deze open brief is maandenlang weggemoffeld. In de daarop door mij aangespannen klachtenprocedure heeft de toenmalige voorzitter van de raad de voor die procedure geldende regels met voeten getreden. Ik kaartte deze situatie aan bij de Nationale ombudsman en deze zelfde stelde mij schriftelijk in het gelijk met een afschrift aan de toenmalige raadsvoorzitter. En natuurlijk deze laatste zweeg opnieuw in alle talen. Toen ik de raad middels het inspreekrecht informeerde werd deze door een fractievoorzitter letterlijk afgedaan als verbale zelfbevrediging. Deze publiekelijk uitgesproken kwalificatie, ook jegens het oordeel van de Nationale ombudsman, liet de toenmalige voorzitter langs zijn koude kleren afglijden en ook de overige 30 raadsleden zwegen in alle talen. Voorzitter, ik praat u graag als interim-voorzitter over de gehele gang van zaken rond mijn open brief graag bij. Voorzitter, ik kom aan mijn tweede punt. Op 6 oktober zond ik de raad een brief met als titel: start van de Voordrachtsprocedure nieuwe voorzitter van de raad. Een brief met een duidelijke urgentie. Een brief bovendien waarin een dringende wens was opgenomen die ook nog eens gesteund werd door 47 mede-Rijswijkers. Als inwoners van Rijswijk zou je denken en hopen dat zo'n brief met zo een burgerondersteuning politieke partijen in deze raad versneld tot actie zal bewegen. Immers, de raad heeft op papier een vertegenwoordigende, controlerende en een initiërende taak. Zeker van de politieke partijen die zich plotseling in navolging van de heer de Mos de nieuwe kwalificatie van ombudspartij toe-eigenen zou je een dergelijk initiatief moeten kunnen verwachten. Maar niets van dat, voorzitter. Daarmee werd duidelijk dat de totale raad, inclusief de zogenaamde ombudspartijen er slechts op uit zijn om inwoners op afstand te houden en uitsluitend zelf te willen bepalen wat zij ombudsden. Tenslotte punt 3, voorzitter. Het collegewerkprogramma dat heet volstrekt surrealistisch 'Rijswijk maken we samen'. Ik herinner me nog heel levendig de volksraadpleging hierover eind 2018. Een nieuw voorbeeld van volksverlakkerij, want deze volksraadpleging mocht onder geen voorwaarde tot wijziging leiden. Zo bleek achteraf in deze raad. Het aldus misbruik maken van het vertrouwen van inwoners werd voor de zoveelste keer afgedaan als een bestuurlijk leerproces. In mei 2018 trad het college aan en nu eind 2020 met een gewijzigde collegesamenstelling ligt er een half afgewerkt beleidsplan met de titel "Participatiebeleid 2018-2022" voor, waarin juist het hoofdstuk over de positie van de inwoners ontbreekt. Terwijl het beleid juist gericht moet zijn op het geven van een stem, een positie en een eigen verantwoordelijkheid aan diezelfde burgers. Voorzitter, we zijn al dicht bij het verkiezingsjaar 2022, en wat zien we? Het nog steeds niet opgestarte participatiebeleid wordt in 2021 al geëvalueerd. Het is duidelijk, voorzitter. Inwoners moeten hoop putten uit een nieuw op te starten discussie na de verkiezingen van maart 2022. Een discussie die niet moet gaan over participatie, maar moet gaan over directe en structurele burgerparticipatie. Vooralsnog moet de conclusie worden getrokken dat Rijswijk opnieuw vier kostbare jaren verloren heeft om bestuur, politiek en inwoners dichter bij elkaar te brengen. Tenslotte, voorzitter. In de troonrede van september werd een pleidooi gehouden voor een zogenaamde sterke overheid. Een sterke overheid in de betekenis van een overheid die samen met andere bedenkt wat je als beleid wilt ontwikkelen, en daarmee draagvlak en begrip tot stand brengt. Rijswijk heeft deze passage volledig over het hoofd gezien of niet begrepen, of sterker niet willen begrijpen. Ik dank u, voorzitter.

De heer Braam krijgt het woord voor een reactie en spreekt zijn verrassing uit dat er weinig mensen hebben gereageerd. Want hij geeft zelf altijd een reactie. Verder geeft de heer Braam als voorzitter van de vertrouwenscommissie aan dat er aanstaande vrijdag wordt gesproken over een concept voor een profiel en vraagt de griffie om de brief van de heer Van Overbeek met zijn akkoord beschikbaar te stellen aan de vertrouwenscommissie. Zo kan de vertrouwenscommissie er kennis van nemen en wellicht een deel inhoudelijk betrekken bij de profielschets. Ten tweede wordt de profielschets ter reactie ter beschikking gesteld aan de burgers van Rijswijk.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

De voorzitter geeft aan dat de brief al in het bezit is van de raadsleden. Deze komt in december in het forum en afhankelijk van de besluitvorming in de raad.

De voorzitter concludeert dat de heer Braam diverse handreikingen heeft gedaan en beëindigt de inspraak met dank aan de heer Van Overbeek.

3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Algemene beschouwingen en begroting

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kruger van Beter voor Rijswijk om de eerste termijn van de behandeling van de begroting te openen.

De heer Kruger, Beter voor Rijswijk: Dank u wel, voorzitter. Een begroting in een heel bijzonder jaar. Een jaar waar we, denk ik allemaal blij mee zijn dat het binnenkort afgelopen is, want corona heeft een hoop teweeggebracht en we weten niet hoelang het nog gaat duren. Ook financieel zijn we diep geraakt. Desalniettemin is gezondheid niet te koop, maar in ieder geval hebben een hoop mensen de gevolgen hiervan ondervonden. En het college is ondanks een zeer moeilijke periode van een pandemie en een beroerde financiële situatie positief gebleven. Het college wil blijven investeren in een beter Rijswijk en dat spreekt onze fractie enorm aan. Het is niet de bedoeling dat we een spookstad gaan creëren. Investeren waar mogelijk, bezuinigen waar het kan, niet de stad kapot bezuinigen, maar toekomstbestendig houden en maken. Zorgen dat je fijn woont, werkt en creëert in Rijswijk. En gelukkig hebben we een achterdeurtje, dat zijn de Eneco-gelden die daar pas bij een groot gedeelte een goede toepassing voor zou kunnen krijgen. Maar helaas, Rijswijk kampt ook met enorme tekorten. Onder andere veroorzaakt door de jeugdzorg. We moeten ons maar eens achter de oren krabbelen of we dat allemaal ... dienstverlening nog kunnen bieden vanuit de gemeente, want het is bijvoorbeeld van de gekke dat ouders die besluiten om te gaan scheiden dat heeft natuurlijk ook zijn weerklank op de kinderen. Die worden dan gestuurd naar de gemeente voor de hulpverlening zodat weer een team met psychologen op losgelaten kan worden of dat het kind daar enige baat bij zal hebben, maar het kost in ieder geval veel geld en je mag je afvragen: moet dat nog voor rekening komen van de gemeente of is dat een zaak van de ouders, want die hebben vaak toch nog wel wat te verdelen aan de verkoop van het huis en de winst die ze maken? Ja, er is in ieder geval een actieplan opgesteld door de gemeente en wat ons betreft wel een stap in de goede richting. Beter voor Rijswijk zal in ieder geval dit streng scherp gaan volgen. En dan de renovatie van het Huis van de Stad. Dat was weer een tegenvaller dit jaar. Kassa, 7 miljoen erbij. En ik hoop dat het daarbij blijft. En toch moeten we daarmee doorgaan. Er is geen weg terug. We hebben dat eenmaal met zijn allen afgesproken, of bijna met zijn allen. We kunnen er een hoop van vinden. Het gebouw heeft er sinds 2001 als een spookgebouw gestaan en het is compleet verloederd. We maken we het in ieder geval nu weer gereed zodat we daar de ambtenaren en andere organisaties op een nette manier kunnen huisvesten en uiteindelijk moet dat ook weer ten goede komen aan de burger. Dus Beter voor Rijswijk zegt: doorpakken! En ook de voortgang met de aanleg van de ondergrondse parkeergarage. Het zal de parkeeroverlast in de omringende wijken doen afnemen. En dan heb je nog de fracties die in de raad gaan roeptoeteren dat dit anders moet en dat het allemaal niet kan, geven wij als tip mee: wees daadkrachtig, en had een aantal jaren geleden al gezorgd dat het gebouw tegen de vlakte was gegaan, dan hadden we nu niet met deze erfenis gezeten. En dat heet besturen, en besturen is het maken van keuzes. Die zijn destijds dus niet gemaakt. En dan nog de opmerking dat sommige partijen het begrotingsdebat al lang zijn begonnen, maar dan via de sociale media. En dan wordt er geroepen in de richting van het college, ik citeer: moet stoppen met het graaien in de portemonnee van de Rijswijkse burger. Toe maar. En dat ze zich moeten inzetten voor lagere lasten en ga nu eindelijk eens verantwoord besturen. De volgers van die partijen hebben al flink afwijzend gereageerd

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

op deze manier van communiceren naar de burgers, maar goed Beter voor Rijswijk is benieuwd wat er dan bedoeld wordt met verantwoord besturen, en wat er de afgelopen jaren aan vooraf gegaan is. Want er is met name die partijen hebben deel uitgemaakt van voorgaande colleges. We hebben er weinig van gemerkt. We kunnen beter constructief samenwerken en daar is Beter voor Rijswijk voorstander van, dus kom maar op met goede ideeën en de bijbehorende technische voorstellen of is het eigenlijk alleen voor de Bühne? Beter voor Rijswijk is de grootste partij in dit college. Heeft deze partij dan geen wensen? Ja, natuurlijk wel. Beter voor Rijswijk gaat niet klakkeloos mee met alles wat voorligt. Natuurlijk niet, voorzitter. Dat heet dualisme. Dualisme, ooit ingevoerd, daar is niet veel van over, maar we geloven er nog steeds in om de raad daarin goed te betrekken en de taakverdeling tussen bestuur en de volksvertegenwoordigers. En binnen onze organisaties is het een slechte gewoonte om voor alles en nog wat in te huren. Gaat het niet om invliegen van deskundigen die voor heel veel geld de verkiezingen voor de Tweede Kamer gaan begeleiden, had het college dan niet aan een gepensioneerde medewerker die daar een kei in was kunnen vragen om een projectje op zich te nemen. Dat was waarschijnlijk veel goedkoper geweest. Zijn pensionering was voorzienbaar. En dan kan je toch ook immers op tijd zijn opvolger voor klaarstomen. En nu komt er nog een keer bij dat de Tweede Kamerverkiezingen, die gaan we uitsmeren over drie dagen, dus het gaat waarschijnlijk drie keer zoveel kosten als u nu heeft begroot. Hoe zit dat dan met de medewerkers op de stembureaus als die kosten dus zullen stijgen, en wie draait op voor de kosten? Het zijn ook kosten voor de Tweede Kamer niet voor de gemeenteraad. En wat gaat het college doen om de Rijswijkers niet op te laten draaien voor de extra kosten? De raad wordt regelmatig geconfronteerd met de presentaties afkomstig van allerlei organisatiebureautjes, veelal uit Amsterdam en omgeving, en Beter voor Rijswijk heeft altijd het gevoel dat een of ander raamwerkonderzoek in de la ligt en daar worden er wat Rijswijkse namen in geplempt en wat straten, en dan zit er een mooi jasje omheen met een foto van Rijswijk, en dat wordt dan gepresenteerd. Terwijl er nog heel veel onderzoeken in de la liggen zoals over de Plaspoelpolder en Oud Rijswijk. Dat moet toch ook anders kunnen? Dat we dus afmaken wat we hebben besloten en hebben gezien. Nou, ondanks dat er geld is beschikbaar gesteld voor achterstallig onderhoud, zeker met betrekking tot het groen, blijkt alweer gelden te zijn wegbezuinigd. Dat moet u niet meer doen, want Rijswijkers zien graag een verzorgd, onderhouden stad. Wat je kan het heel beroerd hebben, ook financieel, maar als je dan naar buiten komt en je ziet een mooie stad voor je dan denk je: ja, dat is van ons allen. En hier liggen kansen voor het college. Gaat u alstublieft aan de slag, want berenklauwen, ja het is nu even minder, maar die groeien overal en dat is echt de enige oplossing: verwijder die dingen, blijf dat volhouden en na verloop van tijd gaat dat echt zijn vruchten afwerpen. Doe er iets mee! En datzelfde geldt voor scheefliggende stoeptegels. Als je klachten doet dan wordt er wel ingegrepen, maar men zou ook eens moeten kijken waar mensen niet over klagen. Maar er valt altijd wel iemand over lelijke liggende stoeptegels. En dat moeten we ook niet willen. En dan nog in de vorige collegeperiode riep wethouder Lugthart op om vitale mensen met een uitkering, en ik citeer: te verleiden om van die bank te komen en een tegenprestatie te leveren aan de maatschappij. Nou, daar hebben we eigenlijk niets van gemerkt. Beter voor Rijswijk zal donderdagavond een motie indienen om in ieder geval te onderzoeken wat we nu wel kunnen gaan doen, want er is niets van terecht gekomen en er is voldoende werk aan de winkel. En de met een motie heeft ook zijn titel gekregen "Werk aan de winkel". En dan de dienstverlening vanuit het stadhuis en de burger. Voorzitter, de meeste Rijswijkers komen een keer in de vijf jaar op het stadhuis voor hun rijbewijs, hun paspoortje of wat anders. Wel hebben ze vaak vragen. En er is een speciaal telefoonnummer opengesteld, maar Beter voor Rijswijk krijgt heel veel klachten. Zoals als je wat durf te vragen heb je meteen een probleem bij. Dat is een veelgehoorde klacht. Bellers worden vaak van het kastje naar de muur gezonden, worden vaak niet teruggebeld en medewerkers blijken wel heel erg veel in vergadering te zitten. Met vragen over bijvoorbeeld onjuiste adressering van stukken van de gemeente laat men zich met een kluitje in het riet sturen en men wil geen informatie geven vanwege de privacy van degene die ernaar vraagt. Dus daar schiet je ook niet veel op. Nou, Beter voor Rijswijk vraagt wederom aandacht en verwacht dat in 2021 de telefonische dienstverlening op een hoger niveau wordt gebracht en dat heeft niets te maken met geld wat u

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

vraagt om die telefooninstallatie up te graden, maar het heeft meer te maken met de coaching, mentaliteit en opleiding van de medewerkers. Ja, en dan het afgelopen jaar, vanwege de coronapandemie is het college er niet toe gekomen om echt naar de burgers te gaan. Dat is jammer. Als we volgend jaar, daar gaan we vanuit weer terug zitten in het oude normaal, dan is de vraag bent u bereid om dat met voortvarendheid weer op te pakken, want dat is een enorm gemis. Dan gaan we door.

Voorzitter, als in de sector getroffen wordt momenteel in de economie onze ondernemers wat Beter voor Rijswijk betreft moet ondernemers doen waar ze goed in zijn en dat is ondernemen. Daarbij is het niet zo vervelend dat ze worden geconfronteerd met allerlei regels. College, een goeie economie is van levensbelang. Daarom is BvR tegen extra regels en willen dat bedrijven zich hier makkelijk kunnen vestigen of terecht kunnen. Zorg ook dat de basis in orde is en het beleid rondom de vergunningen. Zodra ondernemers zich hier graag willen vestigen dan moeten ze niet bezig zijn om maanden te wachten op allerlei vergunningen. Overigens moeten de regelingen de regels ook soepeler worden voor verenigingen die vergunningen aanvragen. Een dik betaalde rekening voor een vergunning om een kinderbingo te houden waar kleurboeken worden verloot en krijtjes, dat moet toch niet kunnen. Voorzitter, agendapunt 5. De belastingverordening komt er met hoge hoed uit om de tweede en de derde auto te belasten met 300% tot € 180. Daar komt een amendement voor die zal een van de collega-partijen verder toelichten, dus ik zou me er verder even niet over uitlaten omwille van de tijd. Ik ga afronden. Voorzitter, we hebben een leefbare stad. Enkele jaren geleden heeft de raad beloofd, heb ik al verteld, ja? Nee. Ik sla over. Nou, ik rond even af. De moties die we in willen dienen die zal ik bij de volgende inleiden. Die laat ik achterwege. Verzoek tot slot de pasgeld locatie. Er zijn informatiebijeenkomsten geweest, dat is mooi. Daar is gevraagd om de waterberging aan te leggen rondom het TNO-terrein om daarmee onder andere het slagenlandschap – ik wist niet van het bestaan van het woord – maar omdat te kunnen handhaven. Verzoek is of we dat bij de verdere ontwikkelingen willen betrekken. Ik sluit af.

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Alberts (Groen Links).

Mevrouw Alberts, GroenLinks: Ja, voorzitter. Hier vanmiddag staan voelt toch een beetje als een dilemma. Er is gedeeltelijke lockdown afgekondigd. Vanavond komt het kabinet waarschijnlijk met een aanscherping van de maatregelen. Ziekenhuizen in onze regio kunnen de toestroom van patiënten nauwelijks meer aan, de reguliere zorg is aan het afschalen en de oproep is om zoveel mogelijk thuis te werken. Voor gemeenteraden is er een uitzondering om bij elkaar te kunnen komen, maar moet je daar altijd van willen maken van die rechten? Wat is dan de uitstraling voor ons als volksvertegenwoordigers en bestuurders. Het zal de aankomende tijd wel een dilemma blijven. Want wat doe je als iemand klachten heeft? Vanuit het gezondheidsoogpunt zou je hem of haar toegang moeten weigeren, maar vanuit democratisch oogpunt zou je diegene juist moeten verwelkomen. We bevinden ons in een noodsituatie en die vraagt om creatieve ideeën en oplossingen en op andere vernieuwende manieren van besluitvorming. Als de nood aan de man is lukt het daar om stappen in te maken. Digitaal vergaderen met teams kent voor ons inmiddels geen geheimen meer. De raadzaal is ingericht op 1,5 meter afstand houden en het digitaal kunnen stemmen is nu eindelijk geregeld. Rijswijk is een stad met grote verschillen. De coronacrisis heeft deze verschillen alleen maar groter gemaakt. De maatregelen treffen de kwetsbaren in onze samenleving harder dan de kapitaalkrachtigen. Op economisch vlak dreigt de kloof tussen arm en rijk verder te vergroten en de ongelijkheid in onze samenleving neemt toe. Deze tijd vraagt om solidariteit, niet de regels en rechtmatigheid als uitgangspunt, maar mensen en rechtvaardigheid. De overheid zou er moeten zijn voor degene die getroffen worden, niet alleen door het virus zelf, maar ook door de maatregelen. Mensen die leven in eenzaamheid, kinderen die geen fijne thuissituatie kennen, mensen die hun baan zijn verloren, vluchtelingen. Solidariteit houdt niet op bij de gemeentegrenzen. We mogen onze ogen niet sluiten voor wat er in de wereld gaande is. Om ervoor te zorgen dat de verschillen niet nog groter worden moeten we investeren en maatwerk bieden. Ja, voorzitter, solidariteit betekent ook dat

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

we van de sterkste schouders meer mogen vragen. Dat we niet de politieke keuze maken om de gemeentelijke lasten in verhouding meer bij de zwakste schouders te laten landen. Het zijn niet alleen de toenemende verschillen tussen arm en rijk. Het virus heeft het rondgaan van de meest bizarre complottheorieën doen versnellen. Journalisten kunnen moeilijker dan voorheen hun werk doen en feiten verwateren. De verschillen in opvattingen worden groter uitgemeten, ook in Rijswijk. Het vraagt onze aandacht om iedereen te betrekken om alle meningen te horen, niet alleen van degene die het hardst schreeuwen of die de juiste weg weten te vinden naar het stadhuis. Laat als bestuurders zien aan inwoners dat de gemeente er voor ze is als dat nodig is. Bezuinig niet op participatie maar investeer juist in contact met inwoners. Zeker nu we fysiek afstand moeten houden is het des te belangrijker om figuurlijk wel dicht bij de mensen te staan. Wees niet terughoudend in de communicatie. Zorg voor laagdrempelige en begrijpbare taal en teksten. Wees open, laat zien waar je mee bezig bent en zorg dat je als gemeentebestuur zichtbaar bent. Er is meer te vertellen dan alleen de coronamaatregelen. Juist nu is het zo belangrijk om te communiceren over wat er gaande is in de gemeente door meer te publiceren en meer te laten zien wat je aan het doen bent gaat het meer leven en maakt het de gemeente toegankelijker. De coronapandemie heeft een grote impact op iedereen. Op de gemeente, op ons als mens, op de samenleving. Mensen die nooit kwetsbaar zijn geweest worden dat van de ene op de andere dag. Waar tijdens de eerste golf het gevoel van saamhorigheid overheerste zijn de mooie initiatieven inmiddels weggeëbd. Het zorgpersoneel is van bloemen naar beveiliging gegaan. We zijn er wel klaar mee met de beperkingen op ons sociale leven, maar het coronavirus is nog niet klaar met ons. We zitten midden in de tweede golf, maar de golven van de coronacrisis hebben de klimaatcrisis zeker niet weggespoeld. Terwijl ook in Rijswijk een warmterecord naar warmterecord zich opstapelt lijkt het beleidsmatig wel of klimaatverandering aan onze gemeente voorbijgaat. We zullen meer moeten kijken naar de gevolgen op lange termijn om straks niet voor voldongen feiten te staan en nu stappen zetten zodat de verdeling van de lasten en de lusten van de energietransitie rechtvaardig worden verdeeld. Om te zorgen dat iedereen mee kan komen, dat we de mensen niet in de kou laten staan en zodat Rijswijkers mee kunnen profiteren van ontwikkelingen in onze stad. Niets doen om klimaatverandering te voorkomen is veel duurder dan investeren in Klimaatbeleid. In plaats van investeren in de toekomstbestendigheid van onze gemeente stapelt dit college bezuiniging op bezuiniging op alles wat te maken heeft met klimaatverandering en energietransitie en schuift zo de rekening door naar de jongere generaties. Zij zijn het kind van de klimaatrekening. Duurzaamheid is meer dan de energietransitie. Het gaat niet alleen over lantaarnpalen met ledverlichting en zonnepanelen, het werkt door in alle facetten van het gemeentelijk beleid groot en klein. Zorg er daarom voor, zoals in 2018 voor ogen was, om duurzaamheid en de drie elementen People, Planet, Prosperity oftewel, Mens, Milieu en Welvaart echt verweven te laten zijn met alle beleidsterreinen. Maak het een automatisme in het handelen van de gemeente om bij alle beslissingen deze elementen terug te laten komen. Om stappen te zetten richting een circulaire economie van communicatie en voorlichting tot het inkoopbeleid, van het Sociaal Domein tot het Huis van de Stad en van de Eneco-gelden tot wat je serveert in de kantine. Wat GroenLinks verwacht van het college is richting en positie. Richting in welke kant het op wil en positie waar het voor staat. Dat het daar moeite mee heeft merken we onder andere bij de presentatie van bezuinigingsvoorstellen. Eerst komen met beleid om vervolgens er direct weer op te bezuinigen. Dat zagen we bijvoorbeeld bij het Groenbeheerplan. Vlak voor aanvang het budget beschikbaar stellen voor het onderhoud in 2020 en dat halverwege het jaar weer wegbezuinigen. Dat zien we bij het participatiebeleid dat vier weken geleden nog is vastgesteld en waar er nu alweer essentieel budget van verdwijnt. En waar in februari Rijswijk RegelRecht nog een belangrijk onderdeel was de invulling van het wijkwethouderschap is nu het hele budget voor de rubriek in Groot Rijswijk geschrapt. Andersom zien we ook, eerst bezuinigingen in boeken en nog geen idee hebben hoe die te realiseren zoals bij de voorgestelde korting op het subsidiekader. Wat zijn de gevolgen voor bijvoorbeeld maatschappelijk werk, leerling-ondersteuning, welzijnswerk en cultuuraanbod? En hoe is dit te rijmen met de oproep voor de steun aan de culturele sector in deze zware tijden? En als er dan wel een idee is hoe de bezuinigingen te realiseren dan is het de vraag hoe realistisch dat is.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

Zo is er het voorstel dat de organisatie voortaan 1,1 miljoen per jaar gaat besparen door efficiency terwijl er vorig jaar juist meer dan 1 miljoen aan extra overhead is verdampt. Het college zeg wel dat het de stad niet kapot wil bezuinigen, maar waar blijkt dat dan uit? Hoe bepaal je dat een bezuiniging niet penny wise, pound foolish is? Telkens is er onvoldoende uitleg over wat de consequenties van de voorgestelde bezuinigingen zijn. Terwijl dat nou juist is waar het om draait, waar we hier nou met z'n allen voor bezig zijn. De stad en de samenleving en niet een portemonnee of een huishoudboekje. De samenleving is niet te vatten in een kinderrekensom. Het gaat om mensen, niet om cijfers en indicatoren. De besluiten die we nemen hebben effect op het leven en de leefomgeving van inwoners. Kijk wat de effecten zijn op zaken gezondheid, natuur, sociale samenhang en onze woonomgeving en leefbaarheid nu en in de toekomst en pas daar je financieel beleid op aan. Investeren in voorzieningen, in het groen en in het milieu is absoluut noodzakelijk met achterover leunen en afwachten gaan we het zeker niet redden. Dat zal alleen maar leiden tot een verslechtering van de situatie en een bedreiging vormen voor het bestaansrecht van Rijswijk als zelfstandige gemeente. Bovendien zullen we zeker daar waar het inwonersaantal groeit, zoals in Pasgeld, RijswijkBuiten, het gebied rond In de Boogaard en het Havenkwartier slimmer om moeten gaan met de schaarse ruimte. De groene ruimte niet ongebreideld opofferen aan verharding, snelwegverbreding en bebouwing. Het belang van de nabijheid van groen is daarvoor te groot voor leefbaarheid en welzijn van ons allemaal.

Voorzitter, deze tijd vraagt om creatieve ideeën en oplossingen. Niet om een detailreflex. Details doen ertoe maar alleen als ze onderdeel uitmaken van het groter geheel, een bredere visie. Met een duidelijke richting en positie dobberen we niet maar wat rond maar kunnen we een heldere koers varen. Dan waaien we niet per definitie met alle winden mee en kunnen we incidentpolitiek overstijgen. Zo krijgen we grip op het grotere geheel. Regeren is vooruitzien en met een gezamenlijke visie bestaat over je graf heen regeren helemaal niet. Voorzitter, laten we proberen samen te komen tot een breder gedeelde gedragen visie met richting en positie en met solidariteit. Dat is wat de samenleving in deze tijd van ons verlangt.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Sleddering (VVD).

De heer Sleddering, VVD: Dank u voorzitter, dank u wethouders dat u hier vandaag bent, deze keer. Bij de voorbereiding van de inbreng droomde ik weg naar een topfilm van mijn favoriete acteur Denzel Washington. Nee, het was niet de film The Equalizer, want dit college zorg niet erg voor het gelijk maken van de inkomsten en uitgaven. Het was ook niet Training Day, want het college heeft genoeg geoefend en An American Gangster vind ik wat te ver gaan voor onze vriendelijke wethouder van financiën. Nee, het gaat om Unstoppable, waarin Denzel in een op hol geslagen trein zit. Dat gevoel kreeg ik bij de stukken van dit college. Het college dendert maar door met onverantwoord geld uitgeven, terwijl alle seinen langs het spoor op rood staan. En of het nu gaat om reguliere uitgaven of over investeringen in ambitieuze projecten, zoals het Huis van de Stad, salamanderpaden over de A4 of een olympisch sportpark. Dit collegetrein is niet te stoppen. De trein van dit college kreeg bij de start een naam "De boel op orde". Daar komt weinig van terecht. Het college geeft in de stukken aan dat ondanks alles tekorten en tegenvallers er dit jaar geen extra bezuinigingen worden doorgevoerd. Zelfs de mogelijke bezuinigingen van 2,8 miljoen op het Sociaal Domein, de veroorzaker van de grote tekorten, laat het college liggen. Nee, bezuinigen doen we niet, maar wel lastenverhoging voor de burgers en dat met tariefstijgingen die voor normale mensen niet te bevatten zijn. Dit college grijpt met grote klauwen in de portemonnee van de burger. Het stopt het geld in de eigen portemonnee waarin helaas de bodem ontbreekt. En weg vloeit het geld van de burgers en bedrijven. Bij de schriftelijke vragen van de VVD over deze begroting kregen wij van dit college een ontluisterend antwoord. Het Sociaal Domein werkt aan een actieplan om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingen. In het forum sprak de VVD duidelijke taal over dit gebrek aan lef en daadkracht om tekorten c.q. overschrijdingen juist op te vangen in het Sociaal Domein. De wethouder zei ons in het forum dat we moesten wachten op het actieplan. We keken er belangstellend naar uit maar ook dit

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

stuk is echter weer een vestiging voor de VVD van het gebrek aan daadkracht. Het actieplan is meer een uitnodigingsbrief om te gaan werken aan een actieplan. Te laat en te weinig. Er zijn zo tal van voorbeelden te noemen waarbij de boel niet op orde is. De woonvisie wordt niet geoperationaliseerd in de beloofde beleidslijn flexwonen. Waardoor goede economische initiatieven stil blijven liggen en we kansen missen. Het college belooft wel vaker van alles, maar komt die beloftes niet na. Zelfs een beetje jokkebrokken over de gang van zaken rond het losloopgebied Endezant. Er zou een rectificatie komen om die foute communicatie te stellen. Is niet gebeurd. Het college belooft de raad dat men mag meepraten over het aanbod naar de provincie met betrekking tot de woningbouw. Vervolgens dient het college het bod in zonder overleg met de raad. De beloofde herijking van het subsidiebeleid op basis van de nieuwe subsidieverordening is er nog steeds niet en is al vele malen toegezegd in dit college en zelf in het vorige college. College, wilt u dat nou niet of durft u het niet? Smart City wordt eerst als project wegbezuinigd maar het college trekt wel een ambtenaar aan om stukken te schrijven. Nou beste mensen daar zit het bedrijfsleven niet op te wachten. Waarom ligt er nog steeds geen glasvezelwernetwerk in heel Rijswijk? Zeker in deze tijd met veel thuiswerkende burgers en ZZP'ers is dat een must. De VVD wil het college wel een steuntje in de rug geven en zullen in de volgende termijn een motie hierover indienen. Het college komt met een nieuwe mobiliteitsvisie. En uiteraard kan de raad daar volop mee praten, maar ook hier is dat slechts een participatiesmoes. Weet u het nog? We zouden in de mobiliteitsvisie gaan praten over het parkeerbeleid en dan met name over de relatie tussen parkeerdruk en tarifiering. Maar voordat dit gesprek heeft plaatsgevonden staat een deze begroting doodleuk gemeld dat de prijs voor een parkeervergunning voor de tweede, derde en vierde auto verhoogd gaat worden van € 45 naar € 180, meer dan 300%. Het is ongepast en het is niet volgens afspraak. En dan ook nog eens zonder onderzoek en nadenken over het effect van deze verhoging. Hoeveel mensen in bepaalde wijken zullen die tweede auto daadwerkelijk wegdoen? Onze inschatting is dat de meeste mensen met hoofdpijn en chagrijn dat geld gewoon gaan betalen, en dus lost het helemaal niets op, alleen het geld stroomt weer toe naar de gemeente in die bekende portemonnee zonder bodem. Het college negeert de roep van de burgers en het jarenlang hameren van de VVD-fractie op het belang van stevige handhaving en het bezuinigt zo op deze belangrijke post. Onaanvaardbaar voor de VVD. Kan het college aangeven welk deel van de inzet van de handhavers is direct gerelateerd aan parkeerhandhaving? En dan als klap op de vuurpijl komt dit college met de volgende graaitruc: een stijging van de afvalstoffenheffing met 32%. Hoe is het mogelijk? Het beleid van voorscheiding van het afval mislukt en de burger betaalt de rekening. Het is verstandig om eens scherp naar de opbouw van deze tariefstijging te kijken. En let wel op, het gaat om € 2,3 miljoen wat even binnengehaald wordt. Die 2,3 miljoen bestaat uit € 550.000 kostenstijging bij Avalex voor dezelfde dienstverlening als dit jaar. Hoezo? Kan Avalex zélf niet bijdragen aan een kostenbeheersing? En hoezo gaan we € 550.000 meer betalen voor dezelfde dienstverlening? € 300.000 is vanwege minder ontvangen subsidie, omdat het afval niet zuiver genoeg is aangeleverd. Het bewijst dat de voorscheiding niet lukt. € 300.000 vanwege eerdere afspraken over het kostendekkend maken van de heffingen. En dan of die 1,1 miljoen niet genoeg is gaan we dit jaar nog een stap zetten naar die 100% kostendekking en wel in één keer met ruim € 1.000.000. Dat kun je echt niet uitleggen. De VVD is het overigens eens met het streven naar kostendekkende tarieven, maar gelet op de huidige tijden moet het college dat maar even een tijdje doorschuiven. En college, klopt het echt dat deze tariefstijging direct tot gevolg heeft dat voor 900.000 euro rekeningen worden kwijtschelden voor die afvalheffing? Waarom kiest Rijswijk direct voor kwijtschelding van 100%? U kunt toch ook kiezen voor 10%, of 50%, of bijvoorbeeld alleen kwijtschelding voor deze exorbitante verhoging voor de nieuwkomers in de grote verdeelcarroussel? Zoals bekend is de VVD al jaren van mening dat kwijtschelding moeten worden ondergebracht onder het begrotingsonderdeel Armoedebestrijding. Is het college het niet met de VVD eens dat dit nu eens en voorgoed geregeld moet worden? De VVD zal via een motie samen met OR en Rijswijks Belang een motie indienen en dan de stijging beperken tot maximaal het tarief, het inflatiepercentage van 1,7%. De VVD is van mening dat het college niet aankomt aan het direct ingaan van de uitgave. Is het college bereid per direct een uitgavenstop en een vacaturestop in te voeren? Is het college bereid

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

zelf het goede voorbeeld te geven en de gehuurde parkeerplekken in de parkeergarage bij het stadhuis voor de wethouders à € 9100 per jaar op te geven? U komt maar met de fiets of u gaat maar lopen en of u parkeert maar op straat net zoals wij. Is het college bereid om echt in te grijpen in het Sociaal Domein? Uiteraard met het door het college zelf al aangegeven bezuinigingen van 2,8 miljoen, maar daarnaast ook nog een einde te maken aan allerlei openeinderegelingen in dit Sociaal Domein? Is het college bereid de op is op filosofie in te voeren in het Sociaal Domein? En is het nou moeilijk uit te voeren wilt u toch echt werken aan een systeem dat als één post niet gestopt kan worden met een grote uitgave, dat er dan op een andere post op de rem getrapt kan worden? Weg met die schotten tussen al die openeinderegelingen en remmen waar het nodig is en waar het kan. Kan het college aangeven hoeveel geld er bespaard zou kunnen worden door het percentage van 130% van het minimumbestaansinkomen als grens voor allerlei voorzieningen voor de mensen te verlagen naar 120% of respectievelijk 110%? Wat is dat juist niet dít soort regelingen die ervoor zorgen dat werken niet loont? Op basis van de antwoorden in eerste termijn overwegen wij hier een motie over in te dienen. Ik heb nog niet veel gezegd over de coronaproblemen. Die zijn groot. Zeker voor de mensen die zelf ziek worden of zelfs helaas komen te overlijden. We hebben veel respect voor de werkers in de zorg die wij het allemaal soms niet makkelijk maken. Zeker door ons eigen gedrag. Uiteraard ook medeleven met de nabestaanden van de slachtoffers, maar het vreselijke coronavirus mag door het college niet als excuus gebruikt worden om niet daadkrachtig op te treden. Ik sluit af en kom weer terug met Denzel uit het begin van mijn betoog. Zijn trein stopte net op tijd, maar uw collegetrein dendert maar door. De VVD heeft u in het forum vorige week en nu in deze raadsvergadering duidelijk gewezen de noodrem en tot onze verrassing, maar mag ik zeggen: ook wel onze verbazing, hebben uw coalitiepartijen in de raad onze waarschuwingen wel overgenomen in een aantal opvallende moties en amendementen, gesteund collectief alle vijf de coalitiepartijen. De VVD is natuurlijk verheugd over het feit dat de coalitiepartijen ook op zoek zijn naar reparatie van de voorstellen van dit college. Ook kun je hier wat vragen stellen bij sommige aangegeven dekkingsmaatregelen. Ik zou zeggen: wat is het dualisme toch mooi. Dat moet de heer Van Enk het met me eens zijn, al heeft dit optreden van de coalitiepartijen volgens ons meer te maken met een collectieve schrobbering van dit falende college. Dank u wel.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Dolmans (D66).

De heer Dolmans, D66: Dank u wel, voorzitter. Een moeilijk begrotingsdebat in een moeilijke tijd. En ook in deze tijd neemt D66 Rijswijk bestuurlijke verantwoordelijkheid en gaat keuzes niet uit de weg. In lijn met onze inbreng tijdens het kaderdebat eerder dit jaar. En toen leek het met de coronabesmettingen enigszins de goede kant op te gaan en keken we uit naar een mooie warme zomer. Inmiddels gaat het land weer op slot en worden de dagen korter en staat een donkere winter voor de deur. En in deze tijd hebben mensen het moeilijk. Veel ondernemers hebben de deuren moeten sluiten of draaien op halve kracht. Veel werknemers zitten in onzekerheid over hun baan of hebben hun baan al verloren. Zelfstandigen zitten zonder opdrachten en jonge mensen vinden moeilijk een stageplaats of een eerste baan. Studenten en scholieren volgen lessen weer steeds meer vanuit huis, de armoede neemt toe en de klimaatcrisis gaat niet weg ook al rijden we nu even minder met de auto. Aan andere kant van de Atlantische Oceaan is de politiek extreem gepolariseerd. Wat vandaag in de Verenigde Staten gebeurt raakt de hele wereld en ook Rijswijk. Laten we hopen dat de redelijkheid daar wint en ook hier vandaag in onze raad. Wat in deze moeilijke tijd bevindt de gemeente Rijswijk zich in zwaar weer. Daarin is Rijswijk niet uniek. Bijna alle gemeentes in Nederland staan voor dezelfde dilemma's. We moeten het uiterste te doen om de financiën op orde te brengen en tegelijkertijd de stad niet kapot bezuinigen. En dat is laveren tussen Scylla en Charybdis. Het vraagt om moeilijke keuzes hier in de raad. Door corona, door toegenomen lasten van de jeugdzorg en ouderenzorg, door meer kosten in de afvalinzameling heeft Rijswijk minder geld voor andere belangrijke dingen. Het college kiest met deze begroting voor de noodzakelijke bezuinigingen en lastenverhogingen maar ook voor hervormen en investeren waar het

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

kan. En met het college zegt D66 Rijswijk dat bezuinigen en lasten verhogen, dat doet pijn. En we doen dat natuurlijk liever niet, maar we moeten ook onze voorzieningen op peil houden en blijven investeren in onze stad. Onze afvalinzameling kost geld, steeds meer geld. Je kunt dit doorberekenen aan de inwoners, zoals het college voorstelt en we kunnen de pijn ook een beetje spreiden door bedrijven, vastgoedeigenaren meer te laten meebetalen voor de voorzieningen in onze stad. Want als je lasten helemaal niet wil verhogen dan moet je geld weghalen bij bijvoorbeeld de ouderenzorg, bij cultuur of bij de economie. Keuzes maken. Een gratis lunch bestaat immers niet, is een welbekende uitspraak. We willen liever niet bezuinigen op handhaving, omdat zonder goede handhaving de leefomgeving voor Rijswijkers onveiliger wordt. En we willen liever niet bezuinigen op het onderhoud van de publieke ruimte, omdat de kwaliteit van Groen en openbare ruimte juist Rijswijk zo'n aantrekkelijke gemeente maakt. We willen liever niet bezuinigen op economie, omdat voor de langere termijn het ontzettend belangrijk is dat we de werkgelegenheid blijven aantrekken en creëren in Rijswijk. En ja, stop nou ook niet met het investeren in kleine dingen die zichzelf linksom of rechtsom gewoonweg terugbetalen, zoals de blokhut in het Wilhelminapark. En daarom doet D66 Rijswijk met andere partijen een aantal voorstellen om het beleid van bezuinigen, hervormen en investeren bij te sturen op basis van wat wij als volksvertegenwoordigers uit de samenleving van de Rijswijkers terug horen. In goede tijden gaat het natuurlijk allemaal gemakkelijk en in slechte tijden moet je keuzes maken en we leven nu in slechte tijden. D66 Rijswijk kiest dan voor investeren in de lange termijn. En D66 Rijswijk kiest dan voor het in stand houden van de noodzakelijke voorzieningen en onderhoud met als keerzijde hogere lasten voor een gemiddeld huishouden een tientje per maand. Verenigingen, sport, muziek en theater, ze vrezen dat hun leden niet meer terugkomen. Daardoor staat de sociale samenhang in Rijswijk op het spel. Op welzijn wordt juist in deze coronatijd steeds meer een beroep gedaan en D66 Rijswijk vindt het belangrijk dat voorzieningen in stand blijven, maar ook daar moeten we verstandige keuzes maken. We vragen dan ook het college snel de beloofde beleidskaders te ontwikkelen voor alle gemeentelijke subsidies. Een beleidskader waarin duidelijk wordt gemaakt waarom subsidies worden verleend en wat er dan wordt verwacht. We willen dit echt graag uiterlijk in de eerste helft van 2021 behandelen, zodat we voor het begrotingsjaar 2022 deze nieuwe subsidiekaders van kracht kunnen worden. En we dienen daarvoor in de tweede termijn, zo nodig, een motie in. Durf voorzieningen op peil te houden en te blijven investeren, want dat betaalt zichzelf in de toekomst terug en dat geldt ook voor het Huis van de Stad. Want dat niet doen is gewoonweg duurder dan wel doen. Blijf investeren in woningen, blijf investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte en blijf investeren in de economie. We houden het voorzieningenniveau zo goed en zo kwaad als het gaat in stand. Het zwembad, museum Rijswijk en de Schouwburg mogen niet dichtgaan. Cultuur, educatie, sport en bestrijden van taalachterstanden door de bibliotheek behouden prioriteit. En we blijven invulling geven aan het verstedelijkingsakkoord met het aanjagen van de woningbouw in Rijswijk. We blijven ook een stad waar we elkaar steunen ook nu er bezuinigingen nodig zijn en er lastige beslissingen genomen moeten worden. Dan is het leven hard en dan vallen harde woorden met veel emoties. Sommige dromen vallen in diggelen en moeten worden bijgesteld. Wij vinden het belangrijk om perspectief te bieden aan de inwoners, ondernemers en de vele vrijwilligers in onze stad. Voor hen blijft D66 Rijswijk werken aan een vooruitstrevende toekomstgerichte en levendige stad. Een stad met gelijke kansen voor inwoners. Mensen die kunnen wonen in een groene leefomgeving en werken in een voortdurend zich vernieuwende en duurzame economie. En daar doen we het voor, ook als het even tegenzit. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Van Bemmelen (WIJ.Rijswijk).

De heer Van Bemmelen, Wij.Rijswijk: Dank, voorzitter, dank u wel aan u allen. Wat Wij. Rijswijk betreft zouden we als gemeente in deze bijzondere tijden maximaal met de inwoners en ondernemers moeten meedenken, want corona maakt het leven voor heel veel mensen extra lastig. De computer says no mentaliteit moet eruit, en wel nu. Juist nu. Bezuinigen is ook wat Wij. betreft onvermijdelijk, maar bezuinig de stad niet kapot is en blijft onze dringende oproep. Kom achter dat

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

bureau vandaan, of om dat beter in coronatijd te plaatsen: blijf achter het bureau en ga via het scherm de gesprekken aan met inwoners en ondernemers. Hoe kunnen we helpen, waar is echt behoefte aan? Tegenvallende cijfers en onzekere financiële verhouding tussen rijk en gemeente maar ook de effecten van corona vragen ons om nieuwe keuzes maken. Rijswijk is de snelst groeiende stad van Nederland, nog even en we hebben meer dan 60.000 inwoners. Daardoor verandert het karakter van Rijswijk. Minder groen, steeds meer torenflats en lang niet allemaal plekken die daar geschikt voor zijn. Willen we dat echt? Ruim 9000 nieuwe woningen. Dat is 10% van de totale opgave in de regio, terwijl we maar 5% vertegenwoordiging grondgebied en inwonersaantal. We hebben in Rijswijk meer dan genoeg bijgedragen. Kijk liever naar slimme en vernieuwende woonconcepten om starters een kans te geven en de doorstroom binnen de stad te bevorderen. Wij is dus geen voorstander van die ongebreidelde groei, maar als je al blijft groeien dan moet je Rijswijk in ieder geval veilig, bereikbaar en leefbaar houden. We kunnen niet blijven bouwen zonder voorzieningen te realiseren. Banen, scholen, sportvelden, wegen, OV en ook groen voor de broodnodige zuurstof. Bij elke nieuwe ontwikkeling is een bepaald aantal vierkante kilometer nodig voor die voorzieningen. Als dat niet mogelijk is dan moet je simpelweg niet aan bouwen beginnen. En elke nieuwe ontwikkeling heeft effecten voor de leefbaarheid. Daarom vraagt de fractie van Wij. om het toepassen van de leefbaarheidsindicator bij belangrijke ontwikkelingen in de toekomst. Kan de wethouder dat toezeggen? Rijswijkers moeten kunnen blijven bewegen. Daar horen sportfaciliteiten bij. Om te ontspannen hebben we recreatiegebieden nodig, mooie parken met veel groen. Kinderen moeten kunnen spelen en bewegen, ook als je een beperking hebt. Daarom stellen wij concrete vragen aan wethouder Besteman of zij in 2021 een speeltuin wil realiseren waar het niet uitmaakt of je in een rolstoel zit of niet kunt horen of zien. Het zijn de kleine, maar essentiële zaken die we in deze tijden wellicht vergeten. Iedereen moet mee kunnen doen en eventueel hebben we hiervoor een tweede termijn een motie. Een snelgroeiende stad brengt ook grote uitdagingen met zich mee medoen op het gebied van werk is van levensbelang. Ondernemers hebben het zwaar en corona kost nu al banen. Daarom doen we een oproep om de bezuinigingen op het programma economie en werken terug te draaien. Dat doen we samen met de partijen D66, BvR en CDA. De wegen in Rijswijk zijn overvol. Het is onmogelijk dat er straks 66.000 inwoners allemaal een eigen auto hebben. Dat past simpelweg niet. Ook hier roept Wij. niet voor het eerst om oplossingen voor de mobiliteit als voorwaarde voor nieuwbouw. Wij. Rijswijk wil geen automobilisten pesten, maar het zijn de inwoners in wijken met hoge parkeerdruk die voorstander zijn van een duurdere tweede en volgende vergunning. Belangen zijn nu eenmaal niet voor iedereen gelijk. Voor nu roepen we samen met de coalitie op om de lastenverzwaringen te beperken gezien de moeilijke tijd waarin we verkeren. Dat geldt voor de afvalstoffenheffing en wat Wij. betreft tijdelijk voor de parkeervergunningen. Het is eerlijker de lasten over iedereen over te verdelen via de OZB. We zien uit naar de beleidsbesprekingen volgend jaar om hier bewuste keuzes in te maken. Moedig inwoners aan om duurzame keuzes te maken zorg dus in elk geval voor alternatieve en faciliteiten om bijvoorbeeld afval beter te scheiden. We hebben het al zo vaak gezegd. Daardoor kunnen we heel veel kosten besparen. Introduceer daarnaast meer deelvervoer en zorg voor goede voorzieningen voor fietsers en wandelaars. Met de fiets van de ene kant naar de andere kant van Rijswijk gaat in de spits tot drie keer sneller dan met de auto. Een extra bewaakte stalling in Oud Rijswijk zien we daarom graag. Ook een wandelpad van Rijswijk buiten naar het winkelcentrum in de Bogaard. Dat is geen nieuwe wens. Kan de wethouder dit meenemen bij de herinrichting van de prinses Beatrixlaan? Eventueel hebben we voor deze twee dingen in de tweede termijn eveneens een motie. Even terug naar corona. Met pijn in ons hart hebben we kennisgenomen van de sluiting van Herberg Vlietzig. U ziet de financiële gevolgen van corona, raken ook de Rijswijkse ondernemers en overigens niet alleen de horeca. Wat Wij. betreft moet de gemeentelijke dienstverlening daarom nog servicegerichter. Grotere terrassen waren deze zomer een mooi voorbeeld. Ondernemers die actief meedenken lijkt de gemeente echter vaak van het kastje naar de muur te sturen. Dat moet anders. Ideeën voor bijvoorbeeld de Tedo locatie worden nu direct afgedaan als niet passend. Ondernemers in het havengebied stellen de vragen waarom we er nog steeds geen aanlegsteigers zijn. Juist in deze tijd moet de gemeente

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

faciliteren en op kosten van de ondernemers zelfgemaakte steiger kun je niet jaren afhouden. Wij wil van wethouder van de Laar weten wat noodzakelijk is om nog voor deze zomer van 2021 een steiger aan te leggen. Niets doen is voor Wij. geen optie. Dat hebben we ook bij het stadhuis aan de Generaal Spoorlaan al lang genoeg gedaan. Dat het Huis van de Stad onze inwoners zoveel geld gaat kosten is pertinent onjuist. Wij. Rijswijk, samen met de instanties die een nieuwe huisvesting vinden een enorme voorstander van, want Rijswijk verdient een iconisch stadhuis. Geen kantoorpand op een plein waar bruid en bruidegom vanaf waaien. Ten tweede, er is in 20 jaar tijd nog nooit een oplossing voor het stadhuis gevonden en de leegstand heeft miljoenen gekost. 10,15 misschien wel 20, zegt u het maar. En niet in de laatste plaats, Wij. Rijswijk ontvangt talloze reacties van inwoners die het fantastisch vinden. Voorzitter, er zal door corona nog meer aansprak worden gedaan op bijstand, maar ook op de zorg. Het Rijk moet over de brug komen met extra budget. We roepen op om de lobby sterker in te zetten. In Rijswijk moeten we niet blijven kaas schaven maar volledig terug naar nul en alles opnieuw opbouwen. Wij. heeft uw oproep in het kaderdebat ook gedaan. We kunnen dan ook instemmen met het actieplan Sociaal Domein en willen daarin graag aan de voorkant meedenken. Welzijn van de bewoners staat volgens wethouder Keus voorop, ondanks dat de budgetten behoorlijk onder druk staan. Dat is de juiste mindset. Laten we wel met bewoners kijken wat we anders kunnen organiseren en wat mogelijk goedkoper kan. Het geldt ook voor onderhoud van bestrating, groen en handhaving. We hebben naar de inwoners geluisterd en geïnvesteerd. Ook hier geldt nu niet zomaar alles stopzetten. Gelukkig zijn wij als Rijswijk niet armlastig. Met de verkoop van de Eneco-aandelen hebben we € 72.000.000 op de rekening en daarmee moeten we zeker de verminderde kosten vanwege dividend opvangen, moeten we de spaarrekening aanvullen en moeten we verstandige keuzes maken waar we extra geld aan uitgeven. Een reservering voor bijvoorbeeld de Beatrixtunnel zouden wij een goed idee vinden. Wat ons betreft blijven we investeren, in mensen, de samenleving, voorzieningen en infrastructuur, maar vooral in innovaties die op langere termijn kosten besparen. Dank u wel.

De voorzitter schorst de vergadering voor 10 minuten.

De voorzitter heropent de vergadering en meldt dat **de heer Ezinga** gearriveerd is. De voorzitter geeft het woord aan de heer Van Enk van CDA voor de algemene beschouwing.

De heer Van Enk, CDA Rijswijk: Dank u wel, voorzitter. Met de begroting die voorligt is het college erin geslaagd om de jaarlijks uitgave van de gemeente opnieuw drastisch binnen de perken te houden. De vereniging eigen Huis had zich maanden geleden al schrap gezet en haar leden gemobiliseerd met de petitie en bewapend met model bezwaarschriften tegen gemeentelijke verhogingen van de OZB, alom in Nederland verwacht. In Rijswijk is dit echter niet nodig gebleken. Een scherpe analyse van onze uitgaven door een eensgezind college onder aanvoering van de wethouder van financiën maakt belastingverhoging zelfs in deze crisistijd overbodig. Ik zeg dus: namens het CDA hulde aan dit college en hulde aan onze wethouder van financiën. Dit is ook helemaal in lijn met wat het CDA samen met andere partijen in de zomer heeft gevraagd. Zoek het opnieuw in mogelijkheden van efficiency en besparingen maar zorg dat gemeentelijke inspanningen voor het welzijn van de Rijswijkse inwoners in deze tijd overeind blijft. Corona betekent immers niet alleen een economische crisis. Het legt ook een enorme maatschappelijke druk op mensen. Er is eenzaamheid, erger nog en meer nog dan voor de crisis. Er zijn zorgen over teruglopende inkomsten bij zelfstandig ondernemers die vrezen voor hun bestaan, en er is ook ongeduld bij ouderen om vrienden en kennissen, kinderen en kleinkinderen op afstand weer aan het hart te kunnen drukken. Bij werkende mensen om hun werk achter de monitor te kunnen onderbreken met een gezinsuitje of een verre vakantiebestemming. Maar er is ook verdriet over het verlies van dierbaren en er is ook protest en inmiddels opstand bij mensen die vinden dat het allemaal lang genoeg heeft geduurd. Meer sprekers hebben dit gememoreerd. En naast alle financiële consequenties zijn dit de maatschappelijke gevolgen van de crisis waar we ook vanuit het CDA vandaag bij deze begroting bij

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

stil willen staan. Dat maakt de opdracht voor het gemeentebestuur in deze tijd extra lastig en dat betekent dat we als gemeente samen met het maatschappelijk middenveld moeten kijken waar en hoe wij creatief kunnen bijspringen. Met welzijnsinstellingen, mantelzorgers, kerken, woningcorporaties en verenigingsleven. Hoe bereiken we bijvoorbeeld in huidige omstandigheden die mensen die voor de crisis al leden onder eenzaamheid? Daarbij gaat het niet alleen om ouderen, maar om een hoog percentage van onze bevolking. Het CDA heeft daar in de vorige raadsperiodes al eens een motie over ingediend. En waar hebben bijvoorbeeld gezinnen met werkende ouders en schoolgaande kinderen nou behoefte aan? Het CDA vindt het logisch dat hier en daar de gemeentelijke overheid in deze tijd net even een sterkere stimulerende en bemiddelende rol gaat spelen graag horen wij welke initiatieven de wethouder welzijn op dit vlak voor ogen heeft. Initiatieven zijn er ook nodig in de zorg. Met genoeg nemen kennis van het actieplan om de almaar uitdijende kosten van jeugdzorg nu eindelijk te lijf te gaan door serieus prioriteiten te gaan stellen waar het CDA al jaren om vraagt. Maar we hebben intussen in het kaderdebat ook aandacht gevraagd voor mensen die huishoudelijke hulp of verpleging thuis nodig hebben en daarbij in de praktijk, naar wij horen, vaak slecht of veel te laat geholpen worden. Als we dat verbeteren kost dat geen geld, maar kan, naar onze overtuiging, veel efficiënter en dus niet alleen beter voor de hulpvragers, maar ook goedkoper voor de hulpverleners. En aangezien we geen voorstellen bij de begroting hebben aangetroffen hierover dienen we hier een motie over in. Snappen of schrappen, ofwel betrek ook de cliënt zelf bij het schrappen van onnodige regels en het opsporen van bureaucratie in de zorg. Bij andere gemeenten worden goede resultaten behaald bij dit soort schrap-sessies, en we hebben hier vaker om gevraagd en nog nooit resultaat op gehoord en we denken dat dat toch in Rijswijk echt wat kan opleveren. Doe dat dan niet alleen met ambtenaren en met professionals, maar laten we dat eens gaan vragen aan de mantelzorgers en de mensen zelf om wie het gaat, waar het hele systeem piept en kraakt en vastzit, waar de bureaucratie hen dwars zit. We hebben daar een motie over opgesteld en graag horen wij de reactie van de wethouders Sociaal Domein hierop. Dan een derde aspect van de crisis, de handhaving. Naast mensen in de zorg hebben ook politiemensen en buitengewone opsporingsambtenaren, de boa's extra veel druk op hun werk. Ik wees zojuist op protest en agressie. Nou, het CDA vindt het dan ook niet logisch hier nu te gaan bezuinigen op inzet. Cameratoezicht mag wat ons betreft dan wel worden uitgebreid maar niet in plaats van menselijk contact en niet in plaats van persoonlijk toezicht op straat. Samen met andere partijen dienen wij een amendement in om de handhavingcapaciteit minimaal op sterkte te houden en geven hier financiële dekking voor aan. Daarnaast willen we graag weten hoe het staat met onze ideeën om werkzoekenden op vrijwillige basis in te zetten bij het toezicht op straat. De zogenaamde hulp boa's of hulp toezichthouders. Bij het kaderdebat gaven wij een concreet voorbeeld hoe zij kunnen worden ingezet bij de bestrijding van illegaal storten van afval. Dat gebeurt in andere gemeenten. En uw ambtsvoorganger, voorzitter, heeft hier positief op gereageerd dus graag uw reactie. Het is niet alleen de rotzooi die naast vuilnisbakken wordt gedumpt en die voor overlast en extra kosten zorgt. Het is ook rommelig straatbeeld dat hier en daar zorg voor verloedering. Zeker in combinatie met de nog steeds zuinige verlichting en het zuinig onderhoud van wegen, trottoirs en groenvoorziening. Dat is nog lang niet zo was wij het vanouds in Rijswijk gewend waren. Ook daarop past volgens het CDA dus nu geen bezuiniging. Wij ondertekenen ook het amendement daarom samen met andere partijen om dit ongedaan te maken. Als we van Rijswijkers kostendekkende tarieven willen vragen voor duurdere afvalverwerkingen dan moeten we de dienstverlener van de gemeente en het onderhoud en toezicht op straat dan ook minimaal op peil houden. Daar hebben onze inwoners recht op. Tot slot, het vergt in deze barre tijd een uiterste krachtsinspanning, maar wij zien dat dit college goed op weg is. Want laten we eerlijk wezen, dit college had na de verkiezingen nog maar net vorig jaar met een late start moest beginnen krijgt heel veel voor de kiezen. En het is erin geslaagd om eensgezind in totaal al € 15.000.000 aan ombuigingen te vinden. Deels gerealiseerd, deels nog te realiseren. Lastig, al was het straks alleen al met de herverdeling van subsidies minus 10%. En tegelijk is daar de opbrengst van de Eneco-aandelen niet voor gebruikt, zoals in andere gemeenten hier en daar wel is gebeurd, en waar de opbrengst gewoon wordt ingezet om het lopende investeringsplan van een dekking te

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

voorzien, zo niet in Rijswijk. Sterker nog, dit college heeft vorig jaar al door wegvallende dividendopbrengsten structureel gedekt of eerder dit jaar, zodat de raad in vrijheid kan beslissen over de aanwending daarvan. Ondanks alle tegenslag wordt zo financieel de tering naar de nering gezet en nemen wij de gelijk initiatieven om bijvoorbeeld door stadsontwikkeling nieuwe huisvesting voor middeninkomens de realiseren. Wij gaan dus door met investeren in Rijswijk. Andere fracties hebben het ook gezegd en wij hebben alle vertrouwen in een goede uitkomst daarvan. Dank u wel.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Van der Meij van de fractie van Gemeentebelangen Rijswijk.

De heer Van der Meij, Gemeentebelangen Rijswijk: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, Rijswijk, maakt ongekende tijden van onzekerheid door. De COVID-19 pandemie en de hieruit voortvloeiende gevolgen brengen veel onzekerheid mee voor onze inwoners en bedrijven en bepalen mede de context voor ons beleid het komende jaar. De financiële soliditeit van het sluitend krijgen en houden van de meerjarenbegroting wordt in belangrijke mate bepaald door het in control krijgen van de kosten voor de jeugdzorg, Wmo en de effecten van COVID-19. Het college is erin geslaagd via haar ingezette traject van transparant begroten een evenwichtig pakket aan dekkingsvoorstellen voor een kleine 6 miljoen voor te leggen. Voor ruim 1 miljoen is het college hiervan bereid om structureel te snijden in eigen vlees in casu te bezuinigen op onze gemeentelijke organisatie. Alle grote transities en transformaties die gekoppeld zijn aan de ontwikkeling van onze stad de komende jaren vraagt echter ook om een goed geëquipeerd ambtelijk apparaat waar ook in geïnvesteerd zou moeten worden. Hoe gaat het college hier vorm aan geven? Op een aantal andere ombuigingsvoorstellen kom ik later terug. Het moge duidelijk zijn dat met het totale pakket van ruim 15 miljoen, het CDA refereerde daar ook net eventjes aan, aan bezuinigingen die vanaf het tweede halfjaar 2019 tezamen met deze begroting nu reeds en worden ingezet, een forse inspanning is geleverd. Voorzitter, het is geen verrassing dat Gemeentebelangen kritisch kijkt naar het Sociaal Domein en dan vooral de ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. Tijdens het forum op 24 september jongstleden heeft mijn collega Van Amerongen een kritisch betoog gehouden om de toegang tot jeugdzorg aan banden te leggen. In de nu voorliggende begroting zijn de extra uitgaven voor jeugdzorg en Wmo van 3,7 miljoen zoals genoemd in het tweede voortgangsrapportage niet verwerkt maar opgenomen in een risicoparagraaf. Dit onder voorwaarde van het opstellen en uitvoeren van een actieplan. Wethouder Financiën heeft u reeds contact gehad met de provincie of deze wijze van begroten door haar wordt geaccepteerd onder het regime van repressief toezicht? Het actieplan wat we onlangs als gemeenteraad hebben mogen ontvangen behelst vooralsnog de opdrachtformulering voor dit onderzoeken onderwerpen waarbij we toejuichen dat heel programma 7 Sociaal Domein onder de loep wordt genomen. In de raadsinformatiebrief Toelichting stijging belaste jeugdhulp 2020, is een analyse gegeven van de stijging van de jeugdhulpkosten over 2020. Een aantal onderwerpen die tot jeugdzorg leiden vallen ons daarbij op. Echtscheidingen, het overmatig gamen. Zijn dit nu de thema's waar jeugdzorg voor bedoeld is? Waar is de verantwoordelijkheid van ouders, het onderwijsveld? Waarom niet het lokaal team dat hier direct op ingrijpt in plaats van doorverwijzen als er niet duidelijk is waar taken thuishoren, bij de ouders, bij de scholen? Dialoog met het onderwijsveld en verantwoordelijke ouders opvoeden dienen zo snel mogelijk verder worden vormgegeven. Het doet ons deugd dat tijdens een recente raadsbijeenkomst de directeur van het inkoopbureau dit ook bevestigd heeft en dat gesprekken met scholen en het verder ontwikkelen van protocollen bij echtscheidingen worden opgepakt. Het zijn echter wel de mensen in de lokale teams die het moeten doen. Het beheersen van de toegang, het in control krijgen en houden van budgetten en prognoses kunnen mooi in systemen opgenomen worden, maar het zijn uiteindelijk de professional die het succes van het systeem bepalen. Gemeentebelangen Rijswijk hoopt hier in het uiteindelijke actieplan meer over te lezen. Graag willen wij het college in aanvulling op de opdrachtformulering van het actieplan nog een tweetal punten meegeven. Zoals wij ook eerder hebben aangegeven is de openeinderegeling een probleem in het Sociaal Domein en dan niet alleen bij jeugdzorg. Zo is er ook

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

een opneinderegelning omtrent de waardering voor mantelzorgers of de schoolpas. En hoe werkt het met opneinderegelningen? Als er meer vraag naar is dan gaat er meer geld naar toe ook als dit meer niet is begroot. Neem deze opneinderegelning onder de loep en onderzoek of die gedicht kan worden. Zeker voor niet wettelijke taken mag wat ons betreft is op is op het uitgangspunt zijn. Binnen de jeugdzorg moet je zorg verlenen. Dat is wettelijk verplicht. Toch is een uitgaveplafond hierbij mogelijk. We snappen heel goed dat je de gevolgen van een keihard plafond niet direct kunt overzien, maar we willen dit onderzocht hebben. Wat zijn voor Rijswijk de effecten van een uitgaveplafond en hoe kunnen we dit inrichten? Andere gemeenten zoals het Westland hebben dit ook op deze manier ingericht, dus kan niet, volstaat niet. Breng in kaart wat een uitgavenplafond doet. Wat doet dit met de waarborging van kwaliteit en de beheersbaarheid? En tot de uitkomst van het onderzoek en het daadwerkelijke actieplan hoopt Gemeentebelangen dat het college zich maximaal inspant om de Jeugd en Wmo uitgaven te beperken tot het beschikbare budget in deze begroting. Mogelijk ontstaan er wachtlijsten, maar Gemeentebelangen hecht er nu eerst waarde aan om het sluitende actieplan met concrete beheersmaatregelen voorgelegd te krijgen. Graag uw reactie op deze twee punten. Voorzitter, bij de bespreking van de kadernota heb ik reeds genoemd dat groei van de stad een belangrijke sleutel is voor het gezond krijgen en houden van onze financiën. De doorontwikkeling van de Rijswijk buiten, de uitvoering van het masterplan Boogaard en het Havenkwartier, waarvan wij binnenkort hopen het Masterplan voorgelegd te krijgen bieden volop kansen om onder regie van onze gemeente aan deze groei invulling te geven. Wij zijn blij dat het college nu hard werkt aan een nieuwe mobiliteitsvisie voor deze stad. Automobilititeit en autobezit zijn wat ons betreft in dit deel van de Randstad enorme ruimtevragers die de leefbaarheid op termijn onder druk zetten. Voor de gemeente, voor de genoemde gebiedsontwikkeling dient expliciet stilgestaan te worden op goede first and last miles naar openbaar vervoerknooppunten en dient met name autobezit, zeker van tweede auto's, niet verder gefaciliteerd te worden met het hiervoor creëren van ruimte. Wij kunnen ons in dit verband goed voorstellen dat het college met de verhoging van de parkeervergunning vanaf de tweede auto wil komen. Ze wil terecht de tweede autobezitters tot een heroverweging te brengen. Wij vinden echter dat de mobiliteitsvisie dit perspectief moet onderbouwen en dat wij ook laten zien in welke alternatieven we gaan investeren om een tweede autobezit en meer in drukke delen van Rijswijk overbodig te maken. In dit licht steunen we een amendement wat hierover is opgesteld. Een mooi voorbeeld waarin het college regie laat zien in de groeiende vraag naar woningen is het voornemen om een woonfonds voor vrije sector huurwoningen op te richten. De herontwikkeling van het Kesslerpark biedt wellicht ook een uitstekende kans om met innovatieve woonvormen op het gebied van studentenhuysvesting te experimenteren. De ontwikkeling van energie-neutrale Tiny Houseconcepten waar wonen, ontmoeten en studeren naadloos in elkaar overgaan kunnen inspiratie bieden voor een vervolg, ik noem maar een voorbeeld. Voorts is er naast de ontwikkelingen op de lange termijn vraagt ook de korte termijn aandacht. Kijkend naar de begroting kan onze fractie zich niet vinden in met name de voorgestelde bezuiniging op straatonderhoud, groen en handhaving. Eigenlijk analoog aan wat het CDA ook betoogt. We zijn van mening dat voorgenoemde bezuiniging geen recht doen aan het uitgangspunt van het college om te werken aan de basis op orde. We hebben bijgedragen aan amendementen die voor een alternatieve dekking zorgdragen om deze bezuinigingen niet mogelijk te maken. Een dekking ten laste van het btw-compensatiefonds en eenmalig ten laste te brengen van de parkeerreserve. Graag horen we een reactie van het college op deze voorstellen. De verhoging van de afvalstoffenheffing betreft een gemiddelde verhoging van € 8,63 per maand gecombineerd met een ruime kwijtscheldingsregeling. Inwoners die op bijstandsniveau zitten betalen geen afvalstoffenheffing in Rijswijk. Daarbij zien we de kosten voor het verwerken van de restafval en belastingen alleen maar toenemen. Sinds jaar en dag rekenen we naast de kwijtschelding ook veegkosten toe en is het gebruikelijk dat grofvuil na afspraak nog steeds gratis wordt opgehaald. We willen ook niet uitsluiten om op termijn een gedifferentieerd tarief voor het aanbieden van het restafval te introduceren. De vervuiler betaalt. Met het oog op het nieuwe afvalbeleid en de evaluatie en voorziening van het armoedebeleid willen we dat het college met voorstellen komt om de opbouw van de afvalstoffenheffing te herijken. We zullen daarvoor in

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

tweede termijn een motie indienen. Wij snappen dat het in deze bijzonder onzekere tijd onze inwoners wat tegemoet moeten treden. We onderschrijven dan ook het amendement wat we hier hebben opgesteld met andere partijen om de extra lasten te verdelen. Graag horen van de wethouder Economie hoe hij er tegenaan kijkt om een deel van de verhoging te verleggen naar een verhoging van de OZB-bijdrage die we van bedrijven verlangen. Voorzitter, tot slot. In het voorwoord van de begroting schrijft het college dat de impact van COVID-19 op onze samenleving enorm is. De mogelijke financiële gevolgen zijn voorsnog niet doorgerekend in een meerjarenbegroting in de hoop dat de rijks en provinciale regelingen en betalingsuitstel voldoende financiële armslag zullen geven. Er zijn nog gemeentes die binnen hun begroting rekening hebben gehouden met het instellen van een corona-herstelfonds. Onze fractie roept het college op deze ontwikkeling nauwlettend te volgen en te bezien welke lessen hiervan overgenomen zullen moeten worden. Tot zover de eerste termijn.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kooy van de Partij van de Arbeid.

De heer Kooy, PvdA Rijswijk: Voorzitter, wonen, werken en welzijn voor nu en in de toekomst. Investeren in mensen, juist in deze tijd. De Rijswijkse PvdA wil investeren in mensen, kansen vergroten, juist in deze tijd. De samenleving wordt niet meer zoals voor corona. Dat vraagt om nieuwe keuzes en herbezinning op de samenleving die we willen zijn. Een Rijswijk waar je wilt wonen en blijven wonen. Onze nieuwsgierigheid bij de begroting ging niet alleen uit wat er staat maar ook naar wat onduidelijk was wat in de begroting niet was opgenomen. De kunst van het weglaten. We hebben hier een aantal voorbeelden van opgezocht en in de beantwoording van de technische vraag juist naar gekeken. Wij wonen, wat staat er niet begroot over wonen, de wachttijd voor betaalbare huisvesting. Over de afgelopen 24 maanden is deze voor starters met 17 maanden gestegen tot ruim zeven jaar. Zoals jongeren mee willen doen aan Rijswijk dat is niet mogelijk als je geen dikke portemonnee hebt, maar voor senioren is de wachttijd ook gegroeid, tot vijf jaar. Dat is gewoon veel te lang en het is onduidelijk wat voor beleid we daar nog achter gaan zetten om dat op te pakken. Dus wethouder, wilt u ons uitgestoken hand van het kaderdebat aanpakken en creatief kijken naar wat er wel kan? De oplopende wachttijden kunnen echt niet. En hoe gaat die hiermee aan de slag in 2021? En er werd net aangegeven door de partij voor ons dat die ook creatief mee wilt denken, dus heel graag. Werken en economie is een belangrijk onderwerp in de coronatijd en hopelijk spoedig de post-coronatijd. Meedoen met voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt conform onze eerdere motie participeren, maar participatiebanen treden 1 en 2 en basisbanen, verdient echt meer aandacht voor een snelle uitwerking. Op korte termijn moeten we ons binnen college en raad buigen over de ondersteuning voor economie en werkgelegenheid. We wachten al te lang op nieuwe kaders voor werk en participatie en dat in een tijd waarin een groep mensen hun banen verliezen of als zzp'er te weinig opdrachten hebben. De groep bijstandsgerechtigden zal groeien door een krimpende economie. Hier moeten we met armoedeaanpak en armoedebeleid echt rekening mee houden. Juist deze tijd vraagt een nieuwe grensverleggende oplossing samen met partners. Wethouder, bent u bereid om echt vernieuwende concepten een kans te geven in toeleiding naar werk en participatie waardoor meer mensen met werk mee kunnen doen? Een aantal raadsleden zijn ook bij de talentenfabriek geweest in Rotterdam, is echt een aanrader om daarop van op de hoogte te worden gebracht. De coronacrisis levert meer inwoners problemen op. De vraag voor problematische schulden bij mensen vergt extra aanpak. Een pauzeknop om incasso's uit te stellen voordat er een goed plan van perspectief ligt zal helpen. Enkele gemeentes doen het al. Wethouder, hoe kijkt u tegen deze pauzeknop aan? Welzijn. De PvdA Rijswijk pleit voor een herbeziene samenleving en Rijswijk die we nu in de toekomst willen zijn. Wat doet er echt toe, waar liggen de prioriteiten? U zegt het zo mooi in betreffende pagina's van de gemeente op sociaal media: we blijven aandacht geven aan elkaars verdriet en onzekerheid. Wat kunnen we doen? Deze woorden moeten omgezet worden in daden, in acties. Juist voor de mensen die steun hard nodig hebben. Denk aan ouderen die weinig mobiel zijn, een beperkt netwerk hebben heel vaak, maar ook aan jongeren die soms zonder werk,

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

zonder inkomen geïsoleerd dreigen te worden. Die snakken ernaar om weer bij elkaar te komen. PvdA Rijswijk geeft u graag suggesties om meer prioriteiten te stellen. We wachten met veel interesse uw nieuwe plannen af voor brede welzijn. Voor ons is het belangrijk dat er structurele verbindingen worden gelegd tussen welzijn, sport en cultuur, en dat er aandacht is voor vrijwilligersmanagement. Een inclusieve samenleving is niet vanzelfsprekend en vraagt specifiek om innovatie en niet om wegbezuinigen zoals acties taalcafé aan de slag, en draagt niet bij aan de samenleving en is zelfs kapitaalvernietiging. Bent u dat met ons eens? Onduidelijk is of er wederom een uitholling van het welzijnsdomein is door het niet indiceren van subsidiegelden, maar wel de huren van de benodigde maatschappelijk vastgoed te verhogen door inflatie. Wethouder, hoe gaat u volgend jaar om met de indexering of subsidiebedrag en doorberekening van hogere huurprijzen? Bent u van plan om voor hetzelfde subsidiebedrag meer prestaties van de instellingen in de subsidiesector te vragen? De zekerheid ligt van de 10% korting op subsidie die ik net van de heer van Enk begreep ben ik benieuwd hoe uw invulling daarvan gaat zijn. We hebben wel hoopvolle persberichten gelezen daarover, dus we zijn benieuwd. Welzijn van jeugd. De opdracht voor het actieplan jeugdhulpverlening en Wmo ligt klaar met daarin een stevige opgave. Het is een politieke keuze van het college om niet meer uit te willen geven dan waar wij hier van rijksoverheidsgelden voor krijgen. Hier zit meteen ook een grote valkuil. Door de focus op financiële kaders te leggen is de PvdA bang dat de rode pen van onze wethouder Financiën niet ten goede komt van de benodigde hulpverlening aan jongeren die er vaak ongevraagd en buiten hun schuld om gebruik van moeten maken. Ook maken wij onderscheid tussen projectkosten die ze op lange termijn kunnen terugverdienen en zorgkosten. We lezen dat als gemeente verplichtingen hebben om goed opvoedapparaat te hebben dat we daar de juiste stappen in moeten zetten. We zijn er erg benieuwd naar. Hoe kunnen we een goed opvoedapparaat krijgen als we niet eens naar onze jongeren luisteren? We bouwen en denken onvoldoende aan plekken waar jongeren kunnen chillen met hun vrienden. En daarom komen we met de motie, investeren in de jeugd van Rijswijk. Ik zal het kort introduceren, want ondertussen met 55.000 inwoners is een kwart van de inwoners onder de 25 jaar. Die 12 tot en met 18-jarigen zoeken toch echt een plek om te kunnen chillen, bij mekaar te komen. Dit horen we echt uit de wijken. Wij verzoeken het college om samen met bijvoorbeeld FCCR, de Fietscross Club, die er goede ervaringen mee heeft in gesprek te gaan om welke afspraken zij het hebben, met de wijken in gesprek te gaan en voor de uitvoering daarvan, een dekking, ook op zoek te gaan naar de plannen die de jeugd heeft en sponsoren om dit voor mekaar te kijken, en ga dan gaan over tot de orde van de dag. En even naar het opvoeden en opgroeien klimaat met betrekking tot scholen. Rijswijk buiten wel bouwen heel veel, maar als ik hoor dat er mensen komen wonen en die hun eenjarige willen inschrijven op school en te horen krijgen: nou, ik zal er maar niet op rekenen, dan denk ik niet dat we goed bezig zijn. Terwijl we toch kinderen op loop- en fietsafstand naar school willen gaan om zelfstandig te kunnen opgroeien. Dus wethouder, kunt u verzekeren dat de nieuwe huisvestingsplan onderwijs ervoor gaat zorgen dat we niet achter de feiten aan blijven lopen en voldoende basisplekken komen op loop- en fietsafstand voor kinderen? Hoe zorgen we dat een goed opvoedingsklimaat voor de kinderen er is als er geen vooruitzichten is voor het uit huis te kunnen gaan? Dus al die dingen koppelen we samen, die komen terug. Sport, onderwijs, opgroeien, een plek om bij mekaar te komen, en vooruitzichten om zelfstandig de vleugels uit te kunnen slaan. Duurzaamheid, kort. Wethouder, wanneer kunnen we concrete plannen voor Rijswijk verwachten over de duurzaamheid waarin we echte stappen gaan maken? Met GroenLinks zullen we ook een motie indienen om dit traject te ondersteunen. En dan kom ik bij de laatste paragraaf voor ons, de begroting. We kunnen niet stellen dat de begroting sluitend is, maar dat hij sluitend is gemaakt. Met name twee heffingen worden hiervoor misbruikt: afvalstoffenheffing en parkeervergunningen de tweede en de derde auto. Vreemd is er bij de behandeling van het parkeerbeleid een progressief heffingsbeleid en inzet van baten geen onderwerp van discussie was. En nu dat we zonder enig beleid wel als sluitstuk van de begroting hier gebruik van gaan maken. Dat is niet de juiste volgorde. Wethouder, wat gaat de gemeente doen met deze extra parkeerinkomsten? Worden deze in mobiliteitsdomein ingezet, bijvoorbeeld voor verbeteringen van fietsverbindingen of OV? De PvdA is

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

politiek voorstander en trekker van de breedste schouders de zwaarste lasten te laten dragen, daarom dienen we met GroenLinks mede amendement in om de stijgende uitgaven van afvalstoffen en straatveeg te dekken met een verhoging uit het WOZ en niet van de enorme stijging van afvalstoffenheffing. Hierdoor worden de lagere inkomens onevenredig hard geraakt. Wethouder, mogelijk had u toch diftar-discussie eerder moeten voeren en omarmen. En om juist wel in te kunnen zetten in mensen sluit ik af dat wij hier wel de Eneco-gelden voor willen in zetten. Het college stelt voor om 20 miljoen van de Eneco-gelden defensief in te zetten voor een solvabiliteitsfactor, een financiële exercitie wat niet direct bijdraagt aan de ontwikkelingen en niet aan de inwoners van Rijswijk. De Rijswijkse PvdA stelt voor om de Eneco-gelden proactief en met financieel en sociaal rendement in te zetten met en voor inwoners en wij komen met de volgende verdeling: 12 ½ miljoen voor wonen, het aanpakken van de wachtrijen voor diverse doelgroepen met lage inkomens, 12 ½ miljoen voor werk, inzet op werk en economie en navolging van de effecten van de coronacrisis, 12 ½ miljoen voor welzijn, waarvan 7½ miljoen voor een jeugdfonds en 5 miljoen voor brede welzijn, en 12½ miljoen voor duurzaam Rijswijk. Aldus de PvdA afdeling, Rijswijk 3 november, 2020. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings, Rijswijks Belang: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter voordat ik wil beginnen wilde ik eigenlijk voor aanvang van deze vergadering het college een petitie aanbieden namens ongeveer 1800 Rijswijkers die hebben getekend per IP-adres tegen de absurde verhoging van de afvalstoffenheffing van 32%. Ik mocht niet geven vanwege de maatregelen, prima. Het ligt allemaal in uw mailbox, kijk er even naar. En ja, met trots wil ik hem aan u overhandigen namens ongeveer zo'n 1800 Rijswijkers binnen een week, zonder daarbij ook groots kranten erbij te hebben gehaald en dergelijke, dus het is behoorlijk een hot item in Rijswijk. Voorzitter, dan het begrotingsdebat van vandaag. Het is vandaag uw eerste keer, dus ik neem u even mee terug naar vorig jaar. Praat ik u even bij, hartstikke fijn. Voorzitter, Rijswijks Belang sprak vorig jaar zijn zorgen uit over de externe inhuur wat behoorlijk aan de hoge kant was. Het is goed om te lezen in de begroting dat u ermee aan de slag ben gegaan ook mede door een motie van ons en daar aangeeft dat u alleen maar gaat inhuren als het echt niet anders kan. Ook op communicatiebeleid heeft u stappen gemaakt om publieksuitingen in begrijpbare taal te verwoorden. Hiermee zijn inwoners betrokken geraakt met de gemeente. Alleen het afhandelen van emotionele, lichamelijke incidenten met zwaar letsel tot gevolg daar moet de gemeente, wat ons betreft, zwaar in verbeteren. Dat moet en kan anders, maar we hebben we daarover schriftelijke vragen over gesteld, dus dan ga ik verder ook niet te diep op in. Voorzitter, vorig jaar vroegen wij of er gekeken kon worden naar een ouderenloket/excellente dienstverlening loket. Hiermee gaat u aan de slag. We vinden het ook erg fijn voor onze ouderen. Ook vorig jaar, voorzitter, gaf onze fractie aan mobiele cameratoezicht te missen in Rijswijk. En ook hiermee bent u aan de slag gegaan. Er komt cameratoezicht in Rijswijk. Hopelijk spoort u hiermee sneller daders op van criminele activiteiten. En voorzitter ook vorig jaar sprak onze fractie er schande van dat een woonwijk met ruim 4000 inwoners was afgesloten van het openbaar vervoer. Nu ruim een jaar later heeft de Muziekbuurt haar vervoer terug in de vorm van bus 51 die 13 december aanstaande weer gaat rijden. Dank aan alle mensen die zich hiervoor hebben hard gemaakt. Ook u bedankt, college en ook het ambtelijk orgaan, dank jullie wel. Wat een euforie, fantastisch. En dan als klap op de vuurpijl het horrorkruispunt op de Diepenhorstlaan Plaspoelpolder. Een prachtige rotonde geworden. Wat hebben wij ons daarvoor hard gemaakt het afgelopen jaar. Ga nou eens kijken, zou ik zeggen het is prachtig geworden. Hopelijk gaat de veiligheid daarin toenemen en hebben we daar gewoon minder ongelukken, het komend jaar. Nou, u zal zich dan afvragen, is er dan geen teleurstelling? Jammer natuurlijk is er ook teleurstelling. Rijswijk snakt naar een beter groenonderhoud. Al jarenlang een groot pijnpunt in de raad. Het Groenbeheerplan, al in werking gezet door ex wethouder Marloes Borsboom, na een verworpen motie op 18-12-2018, zou het in 2019 gereed zijn en 2020 in werking treden. Na een hoop tromgeroffel kwamen er veel Rijswijkers

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

van een koude kermis thuis. Een hele bijzondere manier het kaderdebat schijnbaar een ombuiging heeft plaatsgevonden waardoor het Groenbeheerplan werd wegbezuinigend, het onderhoud op het Groenbeheerplan. Bij navraag gaf hij aan wel goed nieuws te hebben dat het Groenbeheerplan in 2021 gaat plaatsvinden en hopelijk houdt u wel uw woord. Voorzitter, in uw beantwoording op vragen uit de eerste halfjaarrapportage gaf u aan in 2020 voor € 370.000 te hebben bezuinigd op het onderhoud van bestrating. Ook heeft u aangegeven dat de bezuinigingen geen risico oplevert, ook niet op lange termijn, want de calamiteiten lossen we op. U vraagt wel eenmalig een bedrag van € 50.000, wat in de praktijk blijkt echter dat er meer calamiteiten onderhoud noodzakelijk is om aansprakelijkheidsstelling te voorkomen. Nou goed, daar wil ik het best wel een keer met u over hebben, want daar ben ik het nu niet helemaal mee eens, want die aansprakelijkheid is wel zeer zeker en die zijn ook zeer zeker binnengekomen, want in het forum vorige week voorzitter, van 27 oktober gaf u nog eens aan van plan te zijn om nog eens op de € 110.000 te gaan bezuinigen op het onderhoud van de bestrating. Nou, de fractie van Rijswijks Belang vindt dat absoluut geen goed idee. In het forum van vorige week heeft onze fractie ook als enige partij zijn zorgen geuit over de slechte bestrating en de ongevallen die zijn ontstaan door het slechte onderhoud. Buiten dat het verschrikkelijk is dat Rijswijkers zwaar letsel oplopen, heeft u enig idee wat een letselschade kan kosten? Ruim € 800.000. Ruim € 800.000 is uitgekeerd aan een zelfstandige beroepschauffeur uit Zwolle nadat hij gewond was geraakt en een aansprakelijkheid indiende. 'Ik geef het geld meteen terug als ik daarmee mijn gezondheid zou kunnen terugkopen', was zijn reactie. Maar voorzitter, wat kan er veel gebeuren in een week. Wat is onze fractie trots en vereerd om maandag, dus gistermiddag, te mogen vernemen dat alle coalitiepartijen de zorgen van Rijswijks Belang delen. Er zal een amendement komen, dus een vroegtijdige aangekondigde motie van Rijswijks Belang is niet meer nodig, want bezuinigen op het onderhoud van bestrating terwijl er ongelukken gebeuren is niet te verkopen aan de Rijswijkers. Het gaat ons niet wie hier met de eer mag strijken. Rijswijkers weten toch wel wie zich hiervoor hebben hard gemaakt. De bezuinigingen op het onderhoud van de bestrating zijn van de baan, en dat is Rijswijks Belang. Voorzitter, Rijswijks-Belang zal verzoeken het veld van de Red Lions weer beschikbaar te gaan maken. De soft- en honkbalvereniging kampt al geruime tijd met een slecht bespeelbaar veld. De kans is aannemelijk dat het door de bond wordt afgekeurd. In uw beantwoording op vragen van Rijswijks-Belang over het veld geeft u aan: het probleem is bij ons bekend. De huidige omstandigheden van het veld zijn onvoorzien en daarvoor is voorsnog geen geld beschikbaar voor veldrenovatie en ook vervanging van de drainage. De vereniging betaalt netjes € 4000 per jaar, om daar te mogen spelen. Zou het in onze ogen het veld ook wel in orde moeten zijn. Kom op zeg! Ook heeft de club hardwerkende mensen die graag na werktijd willen trainen en wedstrijden willen spelen. Daar is verlichting voor nodig. Heren 1 speelt op het hoogste niveau van Nederland. We hebben hier gewoon een team die speelt op het hoogste niveau van Nederland. Ze spelen wedstrijden op de vrijdag avond, omdat zij landelijk spelen. Er komen teams uit Enschede, Amersfoort, Alkmaar en daarom kunnen ze niet eerder starten dan 20:00 uur. Mochten er lichten komen dat kunnen zij in ieder geval meer wedstrijden gaan spelen. Dames 1 speelt op het één na hoogste niveau van Nederland en hebben vaak doordeweeks inhaalwedstrijden die ze nu niet eens thuis kunnen spelen. Heren 1 en dames 1 zijn de enige in de competitie zonder verlichting. Ja, ik vind het een beetje schaamteloos. Maar goed, voorzitter, ook ideeën voor een bekertoernooi kan gewoon nu niet plaatsvinden. De groei mogelijkheden van de Red Lions zit er nu gewoon nog niet in, maar met een positieve verstandhouding met verlichting kunnen ze nu, in plaats van een keer dan, naar alle waarschijnlijkheid twee keer per week gaan trainen. En ze kunnen ook door als er eventueel verlichting komt dan hoeven ze ook niet de jeugd op te jagen, dat de senioren moeten trainen voor het donker is. En misschien wel het belangrijkste, er komt gewoon 312 uur extra honk- en softbal in Rijswijk. Graag een reactie van de wethouder. En mocht de wethouder een motiverende motie nodig hebben dan hebben wij die achter de hand, maar we gaan uit van een positieve verstandhouding. Voorzitter, in uw begroting praten we over baggerwerkzaamheden, ja, ik schiet hier van de hak op tak. Lekker onder de 10 minuten dus. Belangrijke zaken. In uw begroting praat hij over baggerwerkzaamheden voor ruim € 800.000. Daar voegt u aan toe: €

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

248.000. Dat is ruim 1 miljoen. Op vragen die Rijswijks-Belang stelde gaf u aan nog geen terugkoppeling te hebben gekregen over welke watergangen er in 2021 gebaggerd moeten worden. Het betreft wel noodzakelijk werk. Weet u al wanneer het uitgevoerd gaan worden en wie gaat het doen? Gaat u het werk aanbesteden via offertetrajecten? Want wist u dat de markt op dit gebied ook nogal uit balans is, dat de baggerbedrijven tussen de 100 en € 120 per uur vragen en bij loonbedrijven is dat tussen de 100 en 150, afhankelijk van de grootte van de boot of van de baggergraafmachines. Daar valt in onze ogen winst te behalen door een aanbesteding- of een offertetraject te starten, zou er wel eens geld bespaard kunnen worden dat ergens anders weer heel hard dringend nodig hebben. Dan zou ik het nog even heel kort houden over het laatste onderwerp, de budgetkader van subsidies. Wordt met 0,6 miljoen verlaagd vanaf 2022, dat is ongeveer 5% van de subsidiekader. U gaf niet aan waarvoor. Kan u er wat meer over vertellen waar u die 0,6 miljoen vandaan gaat halen? Dat was het even voor de eerste termijn, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw De Man van Onafhankelijk Rijswijk.

Mevrouw De Man, Onafhankelijk Rijswijk: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, Onafhankelijk Rijswijk maakt zich grote zorgen. Zorgen om de steeds slechter wordende financiële situatie van Rijswijk. Zorgen ook om het welzijn van onze inwoners en de ondernemers in het bijzonder door de neveneffecten van het coronavirus. Zorgen om het behoud van de leefbaarheid van onze mooie stad, maar en dat in toenemende mate ook grote zorgen over de openheid en transparantie van ons bestuur. De ongezonde financiële situatie in Rijswijk is inmiddels de rode draad die door mijn nog korte maar turbulente politieke carrière loopt. Tekort na tekort, bezuiniging na bezuiniging, beloftes van het college om de basis op orde te brengen en de vele lange vergaderingen over dergelijke onderwerpen en nog zijn we geen steek verder. In de meerjarenbegroting is te lezen hoe het college de lasten van onze inwoners denkt te verhogen met een 300% duurdere tweede parkeervergunning, en de enorme verhoging met 32% van de afvalstoffenheffing. En dat met het doel om de begroting sluitend te krijgen. Maar we verkopen het onder het mom van het vergroten van de leefbaarheid, want minder parkeren, minder auto's. Onafhankelijk Rijswijk vindt het onbestaanbaar dat terwijl het college keihard doorgaat met geld uitgeven aan de bodemloze put die het Huis van de Stad heet, een olympisch aandoend sportpark wenst en een oversized sportcomplex met dubbele horeca en een krachthok bouwt. Alleen de OZB verhogen we niet, lijkt u als een zoethoudertje te presenteren. Het is ronduit beschamend om de missers uit uw bestuurlijk onbekwaamheid zo op de burgers durft de verhalen, want daar komt het uiteindelijk op neer. Gelukkig lijkt er een stip op de horizon met de Eneco-gelden. Als het college hier verstandig mee omgaat kunnen we onze financiën weer een beetje op orde brengen. De grote vraag is of je dan wel 20 miljoen, zo'n 28% van de opbrengsten, in de algemene reserve moet stoppen? Een flinke hap uit een bedrag wat we maar een keer krijgen. Het voorstel van Onafhankelijk Rijswijk voor wat betreft de Eneco-opbrengsten is heel simpel. Indien er nog leningen zijn met hoge rente, betaal deze direct af en de rest van het geld moeten we herinvesteren in zaken die zich dubbel en dwars terugbetalen. Zo vul je het gat wat Eneco structureel achterlaat van zo een ongeveer 9 ton, en spekken we de gemeentekas hopelijk dusdanig dat we de financiën weer op orde kunnen krijgen. Voorzitter, Onafhankelijk Rijswijk vindt het verbazingwekkend dat we nauwelijks iets over de herijking van de vele subsidies die we uitgeven lezen. Kennelijk blijft alles weer bij het oude. En dat terwijl er behoefte is aan veranderingen. Wanneer gaat deze discussie nu eens echt gevoerd worden? En waarom wordt er door u niet kritisch gekeken naar de subsidies die in sommige gevallen achterhaald of soms onevenredig verdeeld zijn? Durft u de desbetreffende instellingen niet tegen de schenen te schoppen, zoals u dat wel doet bij de inwoners? Ik ben erg benieuwd naar uw antwoord daarop. Dan de gevolgen van de coronacrisis. Behalve de financiële impact op de gemeente is er vanzelfsprekend ook sprake van een sociale en emotionele impact op onze Rijswijkse burgers, maar natuurlijk onze ondernemers. Onafhankelijk Rijswijk maakt zich daar grote zorgen om. Wij denken dat velen zich de afgelopen maanden somberder zijn gevoelen. Niet alleen door de zorg omtrent hun gezondheid maar vooral door het gebrek aan fysiek contact, de

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

angst om banen kwijt te raken of je zaak te moeten sluiten. Is er zicht op de impact van al die neveneffecten op Rijswijk? Denk hierbij aan mensen die zich nog eenzamer zijn gaan voelen of ondernemers die permanent hun deuren moesten sluiten. Doen wij hier in uw visie genoeg aan of moet er meer gebeuren? We horen graag uw antwoord daarop. In ronkend taalgebruik kunnen we lezen dat het college de leefbaarheid van Rijswijk in een hoog vaandel heeft staan. Waarschijnlijk zijn onze beelden over een leefbare stad anders als wij zien welke acties u nog op uw lijstje heeft staan. Dat heeft naar, ons inzien, niets te maken met hoog geprezen leefbaarheid wat uw college zegt na te streven. Onafhankelijk Rijswijk wil heel duidelijk zijn, de nood voor starters een betaalbare woningen in het middensegment is groot. Dat erkennen we ook en we vinden ook dat daar iets aan gedaan moet worden. Maar willen we Rijswijk echt leefbaar houden dan moeten we niet eindeloos vol blijven bouwen, tenzij we natuurlijk willen dat Rijswijk het New York van Nederland wordt, maar dat kan ik me niet voorstellen. Voorzitter, de provincie vindt u aan uw zijde als het gaat om het verminderen van het aantal parkeerplekken. Niet om de leefbaarheid te vergroten, nee, om meer te kunnen bouwen. Net zoals het schuiven van de prinses Beatrixlaan. Alleen om ruimte te creëren voor nog eens 2000 woningen. En dat heeft niets te maken met de vergrote kans op een nog te bouwen tunnel. Bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Dat is de werkelijke reden. En onder het mom van leefbaarheid moeten daarom een tweede parkeervergunning onbetaalbaar worden. Zo denkt u knap twee vliegen in een klap te slaan. En als klap op de verboden vuurpijl, het slechte voornemen van uw college om zelf woningen te bouwen en te verhuren, verkopen. Al net zo verkeerd als huisbaas willen spelen voor de instellingen die je zelf subsidieert. En dat terwijl we geluiden horen van ondernemers die oude kantoorpanden willen transformeren tot woningen en daarvoor de deksel op de neus krijgen. Hierover ontvangt u later van ons nog schriftelijke vragen. Onafhankelijk Rijswijk vraagt zich af: wat voor stad willen we zijn? Moeten we ten koste van de leefbaarheid van onze burgers maar ongebreideld blijven verdichten in gebieden die al een enorme bevolkingsdichtheid hebben zoals bijvoorbeeld Steenvoorde? Moeten we ons echt laten opjatten door externe bestuurslagen die dat willen of hebben we er zelf nog iets, samen met onze burgers, over te zeggen? Onafhankelijk Rijswijk behoudt graag een leefbare stad met voor ieder wat wils op de woningmarkt. Beter onderhouden groen, zoals parken, bomen, bloemen, noem maar op, maar ook een goede infrastructuur die aansluit op de behoefte van de stad voor fietsers, wandelaars, openbaar vervoer, maar ook absoluut de auto. Genoeg werkgelegenheid en twee stadscentra Oud Rijswijk en de Bogaard gebied. En bij de laatste hoort vanzelfsprekend een stadhuis met extra functies en een ruim voldoende parkeergelegenheid. Denkt u even met ons mee, want welke punten hebben we nu nog in onze stad? Voor ieder wat wils op de woningmarkt? Ja, maar wel met een tekort voor starters in het middensegment. Natuurlijk moeten we het bouwen dan niet zelf doen, maar een eerlijke voorwaarde scheppen voor de woningcorporaties of de bouwers. Mooie groene stukken zoals parken, ja, maar het onderhoud is een drama zoals ook al door meerdere mensen is benoemd. Goede infrastructuur. Voor fietsers en wandelaars wordt het steeds beter, maar het is ook belangrijk om een ongedeelde Rijswijk voor de autobezitter en geen achterlijke wegen afsluitingen en versmallingen. En kennelijk besparen we ook altijd nog op wegenonderhoud, zoals is te lezen in uw begroting. Werkgelegenheid. Ook steeds minder met het leeglopen van in de Bogaard en de Plaspoelpolder, en helaas nu ook als gevolg van de coronacrisis. En een fijn centrum waar je terecht kunt, we hebben natuurlijk winkelcentrum oud Rijswijk, maar de Bogaard blijft langzaam leeglopen, dus ook daar slaan we helaas de plank een beetje mis. Voorzitter, mijn fractie Onafhankelijk Rijswijk gaat voor de kwaliteit van de leefbaarheid in plaats van de kwantiteit van bouwen. En dus best college, neem even pas op de plaats met jullie plannen, en denk goed na over wat voor stad je wilt zijn en in wat voor stad je wilt wonen. Hopelijk komt u dan tot betere inzichten. Dit was het voor mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter schorst de vergadering voor 10 minuten, om vervolgens het woord te geven aan het college voor de eerste termijn. De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de wethouder van Financiën voor het financiële aspect van het betoog van de raad en vervolgens de

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

wethouders in volgorde van loco-schap voor de inhoudelijke betogen en aandachtspunten. Alleen PvdA heeft in eerste termijn één motie of amendement ingediend.

Wethouder Keus geeft aan dat het college vandaag te gast is bij de raad om de begroting voor het komende jaar 2021, zoals voorgesteld door het college, te bespreken. De wethouder dankt alle fracties voor hun beschouwingen in eerste termijn en vindt het te verwachten dat er bij een begroting als deze kritische geluiden klinken. Vanwege de Amerikaanse verkiezingen citeert wethouder Keus president Abraham Lincoln: "he has a right to criticize who has the heart to help". En zo beschouwt de wethouder de inbreng in eerste termijn.

Vandaag is ook de dag van de persconferentie van de premier en de minister van volksgezondheid waarbij nieuwe maatregelen worden aangekondigd in de strijd tegen het coronavirus. In deze tweede golf moeten we rekening houden met de donkere scenario's die eerder door de verschillende planbureaus zijn geschetst, met meer faillissementen en toename van de werkloosheid en de bijkomende sociale en maatschappelijke gevolgen. Zoals bij de kadernota is voorgesteld zetten we met deze begroting in op financiële wendbaarheid en weerbaarheid. Wendbaarheid, omdat we snel en adequaat moeten kunnen reageren op veranderingen en ontwikkelingen in de samenleving. Hiervoor is verder doorontwikkeling van het project Transparant Begroten nodig om maximaal inzicht te krijgen in de politiek-bestuurlijke keuzemogelijkheden. En daarnaast zetten we in op financiële weerbaarheid, vanwege het hoge risicoprofiel van Rijswijk. Naast de sociale, economische en maatschappelijke impact van COVID-19, waarmee in de risicoparagraaf in de begroting ook rekening wordt gehouden hebben we te maken met tekorten in de jeugdzorg en de Wmo, een hoge boekwaarde Rijswijk-Buiten en onzekerheden over de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Het college kan niet genoeg benadrukken dat we stevige buffers moeten aanleggen tegenover deze risico's. Naast de 20 miljoen vanuit de Eneco-opbrengst zal ook het positieve resultaat uit de begroting moeten worden ingezet ten behoeve van het weerstandsvermogen. In reactie op de heer **Van der Meij (GBR)** geeft de wethouder aan dat er op zijn initiatief vorige week een gesprek heeft plaatsgevonden met de provincie. De provincie is gevraagd om een eerste blik te werpen op de begroting, in het kader van toezicht houden op de financiële gezondheid van gemeenten. De provincie kijkt of de begroting structureel en reëel in evenwicht is.

Dat is bij de voorliggende begroting het geval, maar wel met dien verstande dat de laatste bijstellingen vanuit het Sociaal Domein niet structureel zijn bijgewerkt in de begroting, maar zijn opgenomen in de risicoparagraaf van deze begroting en dat daar een actieplan voor is opgesteld. De wethouder benadrukt dat ieder raadslid hier van doordrongen moet zijn dat de provincie zeer kritisch gaat kijken naar deze constructie en ook zal vragen het actieplan te monitoren en ook regelmatig te informeren over de voortgang op het actieplan. De provincie zal ook nauwlettend in de gaten houden wat de financiële effecten uiteindelijk zullen doen en hoe die in de eerste halfjaarrapportage in de kadernota terecht gaan komen. En we hebben nog veel werk te verrichten om ook aan te tonen dat die begroting inderdaad reëel en structureel in evenwicht is.

Met deze begroting roept het college op tot hervormingen die nodig zijn om Rijswijk klaar te maken voor de toekomst. Het college is in juli door de raad opgeroepen tot een omslag in het denken en doen. En zo gaan we zoveel als mogelijk reële kosten in rekening brengen voor onze dienstverlening. Het meest aansprekende voorbeeld hiervan is natuurlijk het kostendekkend maken van de afvalstoffenheffing waar bijna alle fracties aandacht voor hebben gevraagd.

Het college is zich ervan bewust dat het geen fijn nieuws is en zeker niet voor die mensen die als gevolg van corona het extra zwaar hebben. En de tweede golf maakt dat we zwaardere tijden tegemoet gaan dan voor de zomer gedacht. Er moet worden gezocht naar een oplossing, zonder een gat te slaan in de begroting. Verder dwingt onze financiële situatie tot het verlagen ook van het totale bedrag dat beschikbaar wordt gesteld aan subsidies zonder dat dat mag leiden tot een verschraving van onze voorzieningen. Collega Besteman zal hier in de eerste termijn waarschijnlijk ook nog een toelichting op geven. En in lijn met wat de raad heeft gevraagd bij de kadernota is om niet alleen te bezuinigen, maar ook te blijven investeren in onze stad en ons verdienvermogen om Rijswijk als

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

gemeente aantrekkelijk te houden om te wonen, werken en verblijven. Tot slot geeft de wethouder aan dat de nabije toekomst zich moeilijk laat voorspellen, maar het is duidelijk dat we zware tijden tegemoet gaan treden. Toch is het college hoopvol gestemd en gemotiveerd om beter en sterker uit de crisis te komen.

Mevrouw Alberts (GroenLinks) vraagt middels interruptie aan de wethouder energietransitie een reactie op wat GroenLinks hier in eerste termijn over heeft gezegd. De voorzitter geeft in reactie aan dat na de beantwoording op financiële aspecten door de wethouder financiën de inhoudelijke beantwoording door de portefeuillehouders in volgorde van locoschap volgt.

Wethouder Keus vervolgt zijn betoog met de beantwoording van een aantal concrete vragen. De wethouder zegt aan de heer Van der Meij (GBR) toe om te kijken hoe de coronafondsen die in verschillende gemeenten zijn ingesteld helpen om het hoofd te bieden aan de nood die geledigd moet worden in de gemeentes.

In reactie op **de VVD** die oproept tot een uitgavenstop en einde aan de opneinden-regeling geeft de wethouder aan dat er in het forum al is gesproken over een uitgavenstop. Aangezien het jaar al vergevorderd is en veel opdrachten al verstrekt zijn is de mogelijkheid tot het instellen van een concrete uitgavenstop beperkt. Daarnaast is de vraag van de wethouder dit wenselijk is. Voor de begroting is, zoals bij de kadernota voorgesteld, een pakket van 5 miljoen aan bezuinigingen voorgesteld die nu behaald zijn. Voor het lopende jaar is het college in februari aan de slag gegaan met een uitgavenstop en is het voorgestelde pakket van 3 miljoen bijna volledig gerealiseerd. Om die reden lijkt het het college niet verstandig om nu een extra uitgavenstop in te stellen, ook daar de impact ervan niet als heel groot zal worden ingeschat.

Ten aanzien van de energietransitie voegt de wethouder toe dat hier enorm op wordt ingezet en strategische investeringen in dit kader die door diverse fracties zijn ingezet voor de bespreking van besteding van de Eneco-gelden terug zal komen. De wethouder ziet die bespreking als het moment om hierover door te praten. Er staat structureel geld begroot voor de energietransitie waar mee moet worden uitgekomen. Het komende jaar zal in het teken staan van de Transitievisie Warmte die we eind 2021 moeten gaan indienen, dus daar gaan we als college niet minder op inzetten.

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Lugthart.

Wethouder Lugthart zal de verschillende fracties die verschillende onderdelen hebben aangestipt kort langslopen. In reactie op **de heer Kruger (BVR)** geeft de wethouder aan dat er op het gebied van dienstverlening nog slagen kunnen worden gemaakt, die komend jaar zeker door het college worden gemaakt. Corona maakt het niet makkelijk, vanwege het thuiswerken en slecht doorverbinden van telefoontjes. Tegelijkertijd zijn er wel grote stappen gemaakt en de wethouder is blij met en beaamt de opmerking van **Rijswijks Belang** dat er slagen zijn gemaakt op het gebied van communicatie. Ten aanzien van de extra kosten die vanwege de extra door spreiding van de verkiezingen over drie dagen merkt de wethouder op dat de te verwachten extra kosten (van € 90.000 tot € 100.000) worden gecompenseerd door de COVID-uitkering vanuit BZK.

Ten aanzien van mobiliteit, waar het grootste aantal opmerkingen betrekking op had, geeft de wethouder aan dat het college een voorstel heeft gedaan wat uitvoerig is besproken in het Forum om een tweede parkeervergunning te verhogen. Uitgangspunt is geweest om Rijswijk bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig te houden en de parkeerdruk te verlagen. De heer Van der Meij (GBR) wil dit betrekken bij de mobiliteitsvisie en geeft tegelijkertijd aan daar the last and first mile te willen betrekken. Het eerste mag zeker en het tweede zal het college zeker doen. Wat de wethouder hierbij wil opmerken is dat als de tweede vergunning niet dunder wordt gemaakt en de derde wel dat hiermee een voordeel wegvalt voor de opbrengst, waarmee de verhoging van de derde vergunning niet meer kostendekkend is. Dit komt omdat het inrichten van een systeem kosten met zich meebrengt. Het is vervolgens de vraag of als ervoor wordt gekozen om de tweede vergunning niet

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

duurder te maken het beperkt aantal derde vergunningen wel duurder zou moeten worden gemaakt. Ten aanzien van het aanleggen van een wandelpad van en naar Rijswijk-Buiten heeft de wethouder al in het kaderdebat aangegeven heir niet afwijzend tegenover te staan. De wethouder zegt, de fractie van Wij., toe dit wandelpad mee te nemen bij de herinrichting van de Beatrixlaan.

Het college zal een fietsenstalling in Oud-Rijswijk betrekken bij het voorstel over de tunnel, de situatie op de Geestbrugweg, Haagweg en inrichting van het centrum dat het college naar verwachting in december zal doen.

Richting de **Partij van de Arbeid** benadrukt de wethouder qua volgorde eerst de besluitvorming af te wachten ten aanzien van het al dan niet verhuizen van FCC en indien de gronden vrijkomen te kijken naar de mogelijkheden voor herontwikkeling van die gronden en een eventuele dekking voor de hangplekken. Ten aanzien van de parkeergelden geeft de wethouder aan dat die besteed worden aan zaken die mobiliteit raken. En in dit kader heeft de wethouder een voorstel van **de fractie van CDA** en een aantal andere partijen gehoord om handhaving op peil te houden toe te schrijven aan de parkeeropbrengsten. Hier zal de burgemeester op ingaan.

Richting de **fractie van Rijswijks Belang** geeft de wethouder het eens te zijn dat het veld van de Red Lions in orde zou moeten zijn. Het is niet de bedoeling dat het veld in de huidige staat verkeerd. Tegelijkertijd staan de kosten voor de aanpak van het veld niet in de begroting opgenomen, omdat dit niet was voorzien gezien de leeftijd van het veld. De drainage trekt het op die locatie niet. Er moet iets gebeuren, maar er is op dit moment geen budget. Er is ook geen budget voor de verlichting, maar dit komt omdat soft- en honkbal van oudsher een seizoenssport is waarbij de velden worden gebruikt van april tot oktober. Er is wel een wens om het aantal trainingsuren naar de avond uit te breiden en dan is verlichting noodzakelijk. Dit brengt een aanzienlijk budget met zich mee van naar schatting € 70.000, waarbij Red Lions bereid is hier iets aan bij te kunnen dragen. Er wordt nog gekeken naar mogelijke subsidies vanuit het rijk. Het punt is er is op dit moment geen geld.

Richting **mevrouw De Man (Onafhankelijk Rijswijk)** bevestigt de wethouder de rode draad die zij ontdekt heeft. Mevrouw De Man roept op tot een spreekwoordelijke pas op de plaats. Maar de wethouder is blij dat het college en deze coalitie lef toont en zaken oppakt en als rode draad ook het tot een goed einde willen brengen van zaken heeft. De wethouder sluit zich volledig aan bij **de heer Dolmans (D66)** die zei dat terugverhuizen naar het oude stadhuis niet meer geld kost. Terugverhuizen naar het oude stadhuis kost minder geld.

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Bentvelzen.

Wethouder Bentvelzen dankt alle partij voor de inbreng vandaag. Ze opent met de openingswoorden van de begroting, Rijswijk groeit, Rijswijk verandert, Rijswijk verouderd. En dat klopt ook, in Rijswijk wonen veel ouderen, maar komen tegelijkertijd met de ontwikkelingen in Rijswijk-Buiten steeds meer jonge inwoners en jeugdigen bij. En beiden, zowel oud als jong, gaan samen met de groeiende vraag naar zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als de jeugdhulp. En de achterliggende, financiering van de jeugd erbij optellend dan is het beeld duidelijk. De kosten stijgen harder dan dat we kunnen voorzien. En daarbovenop komt de impact van het coronavirus. Kort gezegd, het Sociaal Domein staat de komende jaren nog voor grote uitdagingen. We moeten ongelofelijk ons best doen om de kosten in overeenstemming te brengen met het beschikbare budget. En het afgelopen jaar is een groot aantal maatregelen en acties ingezet om deze kosten te beheersen, zowel lokaal als regionaal en met onze buurgemeenten. Een overzicht van de maatregelen is de raad voor het zomerreces toegestuurd. De maatregelen en acties hebben nog niet geleid een financieel beter beeld. Vervolgacties in de vorm van een actieplan, wat de wethouder met de collega-wethouders Financiën en Welzijn heeft opgesteld, zijn noodzakelijk. Ondanks de nadruk op financiën moeten ook de inhoudelijke ambities niet uit het oog worden verloren, namelijk goede, passende zorg kunnen blijven bieden aan iedereen die dat hard nodig heeft. Dat er voorzieningen zijn aanvullend op hetgeen wat mensen zelf kunnen. Het college zet zowel lokaal als regionaal met de partners in op betaalbare zorg. De komende jaren moet met het actieplan worden bezuinigd,

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

hervormd en geïnvesteerd om de jeugdhulp en WMO betaalbaar te houden. Het plan bestaat uit op korte termijn bezuinigingsmaatregelen en op de langere termijn hervormingsmaatregelen met als doel om het stelsel betaalbaar te houden. De uitgangspunten en de kaders heeft de wethouder de raad toegestuurd.

Een aantal partijen heeft de wethouder gevraagd om met een op=op filosofie in te grijpen in het sociaal domein. De wethouder geeft aan dat met het actieplan wordt ingegrepen, maar merkt richting **de heren Sleddering (VVD) en Van der Meij (GBR)** op dat de op=op filosofie lastig is gezien de wettelijke openeinderegelingen bij de WMO en Jeugd. Vanwege de zorgplicht is weigeren op grond van op=op niet mogelijk. Desondanks wil de wethouder met de raad en het actieplan in de hand kijken naar de openeinde-regelingen en welke niet-wettelijke zaken er zijn binnen deze regelingen. De wethouder voegt de openeinde-regelingen toe aan het actieplan.

Een van de uitgangspunten in het actieplan is ook dat we inzetten op preventie en op vroegsignaleren. We versterken de samenwerking met de scholen, zoals is gevraagd, zodat we eerder problemen kunnen signaleren en de hulp kunnen bieden voordat er een probleem uitgroeit tot een langdurig of hoogspecialistische zorgtraject. Ook het traject met de huisartsen is gestart en wordt doorgepakt. Daarnaast hervormen we de toegang van de zorg, middels een document dat ik u heb toegezegd. We zetten de ontwikkelingen door naar bredere toegang. We bevorderen samenwerkingen binnen het jeugdteam, het sociaal wijkteam, de toepassing in het FSP en het WSP, zodat de gezinnen beter integraal benaderd kunnen worden. Om de brede toegang verder vorm te geven trainen we onze professionals op een effectieve regievoering en ondersteuning van onze cliënten. Daar behoort ook kostenbewustzijn bij als een belangrijk punt van aandacht. Richting **de heer Kooy (PvdA)** benadrukt de wethouder dat uiteraard ook de kwaliteit nog steeds in ogenschouw wordt genomen en niet enkel de financiën. Voor de Wmo zetten we namelijk ook in op resultaatgericht werken en in 2021 komen we met een woonzorgvisie.

Richting **de VVD** die de woonvisie aanhaalde, waarvan de wethouder niet zeker weet of VVD de woonzorgvisie of de andere woonvisie bedoelde, geeft de wethouder aan dat de woonzorgvisie in het nieuwe jaar naar de raad komt.

Als laatste benadrukt de wethouder dat het college werk ziet als een belangrijk middel om mee te doen in de maatschappij. De coronacrisis leidt ertoe dat nog meer mensen zonder werk zitten. De ontwikkeling van de Tozo en de BUIG-budgetten, die houden we nauwlettend in de gaten. En deze ontwikkelingen betrekken we dan ook in een nieuw op te stellen kadernota's werk en participatie, die de wethouder in 2021 aan de raad zal presenteren. Beiden nota's brengen wij tegelijkertijd naar de raad zodat we de samenhang en de aanpak waarborgen.

De VVD heeft gevraagd hoe het zit met het minimabeleid, wat er gebeurt als we het 130% terugschroeven naar 120%? Vanuit de minimascan, **mijnheer Sleddering**, blijkt dat in 2019 in Rijswijk 16,3% van de huishoudens een inkomen heeft op 130% van het sociale minimum. En als we die grensdiscussie zouden corrigeren naar 120% dan zou dat betekenen dat dat nog 13,6% van de huishoudens is in Rijswijk. Indien er meer actuele, nauwkeurige of cijfermatige zaken nodig zijn dan moet ik u die nu verschuldigd blijven, en dan hoor ik dat graag van u in tweede termijn. Er is overigens wel bewust gekozen voor die 130%-norm. Het is omdat we daarmee armoede vooral tegengaan en het wat oplevert. Als je het terugbrengt naar 120% levert het niet zoveel op en verdwijnt de prikkel om te blijven werken.

En dan de opmerking **van de heer Sleddering** over de 2,8 miljoen bezuinigingen die we zouden kunnen doorvoeren in het Sociaal Domein. Dat kan, echter dat zijn voornamelijk miniregelingen, zoals een ooievaarspas, die we kunnen bezuinigen voor 2½ ton. Zo zitten daar meerdere miniregelingen bij, die inderdaad in totaliteit 2,8 miljoen bij elkaar optellen. De wethouder vindt het gek dat terwijl VVD de lasten niet wil verhogen ze wel de lasten willen verhogen voor mensen die al niets hebben. En nu juist in een tijd waarin we oproepen om solidair te zijn, leggen we de lasten neer bij de mensen die nog minder dan het minste te besteden hebben. Dat zijn ook de ondernemers, die hun baan momenteel verliezen of die hun baan op de tocht hebben staan. Om met de woorden van Denzel Washington te spreken vraag ik me af of u niet gelooft in fictie en u niet heel ver staat van de

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

werkelijkheid, op wat mooie actiepunten na.

De fractie van **Wij.** heeft de wethouder gevraagd om een sterkere lobby richting het rijk. De wethouder verzekert dat hier op in wordt gezet, vanuit de provincie, het Rijk en de wethouder roept de fracties die ook landelijk vertegenwoordigd ook op om mee te doen. Om de fracties in de Tweede Kamer aan te spreken om zo een sterke lobby te vormen richting het rijk, een vuist voor het Sociaal Domein. De wethouder heeft een aantal partijen gehoord met een akkoord op het actieplan, nog niet alle partijen. De wethouder hoopt dat het actieplan goed doorgang kan vinden na donderdag. Het is de bedoeling, zegt de wethouder richting **Gemeentebelangen Rijswijk** om in control te komen op Jeugd en Wmo.

Ten aanzien van echtscheiding en gamen geeft de wethouder aan dat het een landelijk beeld is, waar op moet worden ingezet. Maar het is niet zo dat we in Rijswijk ieder kind die in een echtscheiding zit of die wat teveel gamet meteen naar een psycholoog sturen. Er wordt ook gekeken naar wat de ouders kunnen doen. Je moet ook kijken wat is nu de primaire taak van een opvoeder? Dit komt nog ter sprake als we de nadere kaders gaan inkleuren van het actieplan. De wethouder is heel benieuwd naar het politieke debat daarover, want dat zal nog heel spannend gaan worden met de verdeeldheid in de raad. De wethouder dankt voor de positiviteit rondom de presentatie van de directeur van het servicebureau. Tijdens die bijeenkomst is een vervolgbijeenkomst rond het jeugdteam aangeboden en de griffie doet een inventarisatie van de specifieke vragen.

Dan is door het **CDA** aangekondigd dat er een motie snappen of schrappen komt, waarbij klanten worden betrokken bij het schrappen van de regels. Er wordt al veel gedaan in het schrappen van regels. Daarin nemen we de klantonderzoeken mee van wat zij aangeven en we nemen de regionale zaken mee wat er uit de schrapessies komt. De wethouder kan hiervan een overzicht toesturen. Ik hoor graag of dat wenselijk is en of u daarmee de motie eventueel kan aanhouden, zodat we samen met én het actieplan én de regionale maatregelen én het document met alle schrapessies of regels die hebben plaatsgevonden die we minder bureaucratisch maken, alsmede het document toegang dat we dan samen komen tot een goede actie richting het hele Sociale Domein, programma 7.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kooy voor interruptie. **De heer Kooy** (PvdA) bedankt de wethouder voor de beantwoording en vraagt naar de pauzeknop voor incasso's.

In reactie geeft **wethouder Bentvelzen** aan dat dit een actueel onderwerp is wat Amsterdam heel lang heeft voorbereid en waar aan het einde van 2020 een pilot van start gaat. De wethouder volgt nauwlettend de ontwikkeling van de pilot in Amsterdam en ook een eventuele follow-up in de eigen regio. Op dit moment is Rijswijk aangesloten bij het schuldenoffensief van Den Haag. Dus de wethouder zal dit ook samen met onze buurgemeente oppakken zodra meer in die ontwikkelingen naar boven komt waar wij the best practices vandaan kunnen halen.

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Van de Laar.

Wethouder Van de Laar begint met de aangekondigde motie rondom baggeren. Deze motie betreft ondersteuning van het beleid, omdat bij het in de markt zetten van werkzaamheden tegen hoge bedragen worden meerdere offertes ingediend om kwalitatief goede en zo kostenefficiënte mogelijke opdrachten uit te zetten.

Ook van de motie **van VVD** met betrekking tot Glasvezel geeft de wethouder aan dat het ondersteuning van beleid is. Er vinden gesprekken plaats met de glasvezel- en kabelaanbieders en er worden ook intentieovereenkomsten gemaakt om zo snel mogelijk glasvezel in Rijswijk in de grond te laten landen. De wethouder verwacht dat in een verstedelijkt gebied in alle wijken van Rijswijk de businesscase voor alle glasvezelaanbieders wel zodanig zal zijn. De wethouder verwacht, de situatie van Rijswijk vergelijkend met de situatie van Oost-Twente waar er burgerinitiatieven nodig zijn om de business rond te krijgen, in Rijswijk geen probleem.

Dan ten aanzien van de openbare ruimte beaamt de wethouder de conclusie van **de heer Weterings (RB)** dat de aangekondigde motie een ondersteuning is van amendement 6.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

Ten aanzien van de vraag van **Gemeentebelangen Rijswijk** naar het effect van een lastenverhoging voor commerciële vastgoedeigenaren geeft de wethouder aan dat iedere lastenverhoging natuurlijk een negatief effect heeft op het vestigingsklimaat.

De heer Van Bemmelen (WIJ.) vraagt of de leefbaarheid effectrapportage bij meerdere projecten kan. De wethouder vermoedt dat hij de rapportage bij het Havenkwartier bedoelt die net is uitgevoerd en gepresenteerd aan omwonenden en ondernemers. De wethouder is blij met het enthousiasme van de heer Van Bemmelen en geeft aan dat dergelijke rapportages gemaakt zullen worden voor hele grote projecten met een grote impact op de omgeving. Wij. pleit ook voor lagere parkeernormen en voor meer groen. Beiden zijn onderdeel van het plan van Havenkwartier dat binnenkort naar de raad wordt toegestuurd. Wij. pleit ook voor een bruisende plek en een bruisende jachthaven, ook in de Telegraaf, en de wethouder vindt dit fantastische plannen, maar wacht eerst op het oordeel van de raad over die plannen. De wethouder bevestigt ook nog de noodzaak van de landgoederenzone en andere parken die de tuinen zijn van Rijswijk, waar niet iedereen in deze tijd een tuin heeft. Die moeten we onderhouden, behouden en verbeteren.

De heer Weterings (RB) krijgt het woord voor een interruptie. De heer Weterings (RB) vraagt naar aanleiding van de opmerking van wethouder Van der Laar gaf dat bij grote bedragen aanbesteding gaan lopen of offertes worden opgevraagd naar de leverancier voor verlichting voor de honkbalvereniging. Hun eigen leverancier Strago vraagt € 73.000, terwijl er door sportverlichting.com € 62.000 wordt gevraagd. Er zit dus € 11.000 tussen voor dezelfde verlichting. Geldt een het offertetraject niet voor elke aanbesteding?

Wethouder Van de Laar geeft aan nu geen antwoord te kunnen geven op deze specifieke casus, maar hier schriftelijk op terug te kunnen komen vanuit de portefeuille inkoop.

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Besteman.

Wethouder Besteman dankt de raad voor de inbreng in eerste termijn. De coronacrisis grijpt diep in in hoe wij leven. Veel fracties refereren daarnaar in hun eigen termijn en we redden het niet meer met zelfredzaamheid alleen. En dat stelde ook het sociaal en cultureel planbureau eerder, dat het welbevinden van inwoners volgt tijdens de crisis. En die onzekerheid die deze tijd met zich meebrengt vraagt om extra inzet en aandacht. En al was die aandacht natuurlijk ook al voor de coronacrisis nodig als het gaat om welzijn. Als we kijken naar de eenzaamheidscijfers en **het CDA** maakte daar al terechte opmerking over, waren die in Rijswijk ook al voor de crisis enorm hoog. Dus door het versterken van de sociale cohesie in Rijswijk moeten we dat te lijf gaan. En dat is ook wat **de heer Dolmans (D66)** al terecht heeft gesteld in zijn inbreng. En dat zal moeten met alle partners, inwoners en instellingen samen. En dan is het zeker ook aan de gemeente, overheid, om deel te zijn van de oplossing. Dus investeren in mensen, zoals **de heer Kruger (BVR)** ook al stelde in zijn termijn. In reactie op **het CDA** over hoe we dit doen geeft de wethouder een voorbeeld. We werken bijvoorbeeld nauw samen met woningcorporaties, dus servicemedewerkers van woningcorporaties en de welzijnsinstellingen. De servicemedewerkers, komen achter de voordeur bij mensen om klusjes te doen, woningonderhoud te plegen en signaleren daar zaken. Sinds kort kunnen zij die signalen kwijt bij onze welzijnsmedewerkers zodat we breder kunnen signaleren, maar ook de keten daarachter dus versterkt hebben. En dat is inderdaad niet alleen tijdens de coronacrisis wenselijk, zoals ook de fractie van **Wij.** stelt, maar ook vanuit menselijk oogpunt is die investering in welzijn nodig. Zoals ook **de heer Kooy (PvdA)** terecht stelt. En dat is ook het uitgangspunt van het nieuwe welzijnsbeleid dat met uw fracties is besproken en naar uw raad komt. Investeren in welzijn en preventie maakt ook onderdeel uit van het actieplan Wmo Jeugd. Collega Bentvelzen heeft er al veel over gezegd. We brengen de beweging op gang om problemen te voorkomen in plaats van achteraf te genezen. Dat sluit aan bij ons ingezette beleid als het gaat om het onderwijsbeleid, verwijzend naar **de heer van der Meij (GBR)** die daar een opmerking over maakte. Want ook daar spelen scholen, natuurlijk, een hele belangrijke rol in het vroeg signaleren van mogelijke problemen en het oplossen daarvan.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

De wethouder is blij dat de fractie van **Wij.** een opmerking heeft gemaakt over inclusief spelen. Want ook buitenspelen en de ruimte voor spelen draagt bij aan het positief opgroeien van kinderen en het inclusief spelen maakt daar uiteraard onlosmakelijk onderdeel van uit. Dus dat is het standpunt dat het college deelt met de fractie van Wij. De wethouder zegt toe dat ook in het nieuwe speelbeleid dat we nu ontwikkelen er aandacht is voor inclusief spelen en gaan we ook zeker de handschoen oppakken om breder inclusief te kunnen spelen in Rijswijk.

De heer Kooy (PvdA) krijgt het woord voor een interruptie. Hij vraagt de wethouder of haar idee bij inclusief spelen is dat gehandicapte kinderen samenspelen in speeltuinen die er bijvoorbeeld al zijn. Een aparte speeltuin of meer voorzieningen in de bestaande speeltuinen?

In reactie geeft **wethouder Besteman** aan dat zij hetzelfde beeld heeft van inclusief spelen als de heer Kooy, namelijk samen spelen. En dit sluit volgens haar ook aan bij wat **de heer Van Bemmelen (Wij.)** heeft ingebracht. Dit is wat het college voorstaat.

Richting **de heer Kooy (PvdA)** geeft de wethouder aan dat het integraal huisvestingsplan een antwoord geeft op de capaciteitsvraagstukken van onderwijs op de langere termijn. Om er goed op te kunnen sturen is het college voornemens om dat plan verder uit te werken en op korte termijn met de raad te bespreken.

Er zijn ook diverse opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de hervorming van de subsidies. Het uitgangspunt bij de voorgestelde bezuinigingen is dat als we als gemeente ook op langere termijn subsidies of steun willen bieden aan instellingen die onze maatschappelijke doelen helpen bereiken dan is het nodig om allereerst onze eigen financiën goed op orde te brengen. En dat is wat het college nu doet met de voorliggende begroting. En dan is het dat, zoals **de heer Dolmans (D66)** ook zegt, keuzes soms een beetje pijn doen. En dat kan de wethouder op dit gebied niet uitsluiten, maar sluit die keuzes niet uit en dit college doet dat natuurlijk ook heel erg graag samen met uw raad. Dus ik kijk ook even naar **de heer Weterings (RB)**, die heeft gevraagd om wat meer nadere invulling. Die komt naar de raad toe en ik hoor ook heel graag de inbreng van de raad op dit gebied. Een van de uitgangspunten, en dan verwijs ik naar de inbreng van **mevrouw De Man (OR)**, zal in ieder geval zijn dat we moeten kijken als raad en college welke subsidies nog passen bij onze gemeentelijke doelen en de voorbeelden die daar niet aan voldoen mogelijk heroverwegen.

De heer Weterings (RB) krijgt het woord voor een interruptie en vraagt de wethouder naar een toelichting hoe ze komt tot genoemde 0,6 miljoen.

Wethouder Besteman geeft in reactie aan dat op de totale subsidiebudget een korting gelegd van 10%. Daarvan worden 6% toegerekend aan de Programmabegroting 7 Sociaal Domein en de andere helft aan de andere programma's. Ten aanzien van de timing voegt de wethouder nog toe, richting **de heer Dolmans (D66)**, dat deze strak is omdat de aanvraagperiode juli 2021 is. Dus het kader moet ruim van tevoren natuurlijk ook met de raad besproken zijn. De wethouder zegt toe dat ze dit gaat doen, niet in de laatste plaats omdat **de heer Sleddering van de VVD** daar met smart op zit te wachten.

De heer Sleddering (VVD) geeft middels interruptie aan dat hij hoopt dat de wethouder het met smart niet grappig bedoelt, omdat het een harde afspraak betreft die al lang was gemaakt.

Mevrouw Alberts (GroenLinks) vraagt middels interruptie naar de precieze gevolgen van deze bezuiniging, omdat zij begrijpt dat het college de financiële kaders vooropstelt en dan pas gaat kijken wat het effect is. Maar wat ze wil weten wat de effecten zijn op bijvoorbeeld maatschappelijk werk, leerling-ondersteuning, welzijnswerk en het cultuuraanbod, en hoe dit te rijmen is met de oproep voor de steun aan de culturele sector in deze zware tijden.

Wethouder Besteman geeft in reactie aan dat de steun in de coronatijd richting de culturele instellingen apart moet worden gezien. Hier is in de commissie uitgebreid over gesproken en dit staat voorop. De inbreng van veel partijen in de raad tijdens het kaderdebat is ook geweest: houdt voorzieningen zoveel mogelijk in stand. Daar heeft het college naar geluisterd. Daarnaast klopt het dat er gestart wordt met een financiële prikkel en de inhoudelijke invulling van de verdere kaders nu volgt. Tegen **de heer Sleddering** wil de wethouder zeggen dat het niet grappig of schofferend bedoeld was.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

De heer Kooy (PvdA) trekt in een interruptie de vergelijking met Zoetermeer om er een beeld bij te krijgen. Daar werd ook bezuinigd op een aantal instellingen en Rijswijk heeft een aantal instellingen die wij willen inhuizen in het Huis van de Stad. Vervolgens hebben die gezegd dat ze minder gaan afnemen. In het kader van dit debat zou de heer Kooy wat meer toelichting willen hebben op die vestzak-broekzakconstructie. En ten tweede wat de impact in welzijnszorg is als we daar ook niet gaan indexeren? Verwacht u dat ze hetzelfde blijven doen voor minder geld?

In reactie geeft **wethouder Besteman** aan dat zij verwacht dat als instellingen gevraagd wordt meer samen te werken, zoals bijvoorbeeld met een aantal partners in het Huis van de Stad, dat dit efficiency voordeel zal opleveren. Daarnaast wordt er ook strikt gekeken naar subsidiestromen, of deze bij de gemeentelijke doelstellingen passen en of er dubbelingen zijn. Hierover spreekt de wethouder graag later nog met de raad. En als het gaat om de planning en de timing, **de heer Sleddering**, maakte ik zeker geen grapje, want die is nou eenmaal inderdaad behoorlijk strak. **De heer Dolmans** zei het al terecht, vóór 1 juli volgend jaar moeten de nieuwe aanvragen gedaan worden, dus moeten wij gewoon klaar zijn. Dus dat lijkt mij een hele strakke, maar toch ook een realistische planning, die van ons allemaal wel behoorlijk wat inzet vraagt.

Tot slot heeft een aantal partijen problemen geadresseerd of opgemerkt ten aanzien van de woningmarkt. Problemen van doorstroming, beschikbaarheid van woningen, beschikbaarheid van meerdere huurwachtlijden in sociale sector en ook, zoals **mevrouw De Man (OR)** stelde, de bestaande stad die hier en daar echt wel wat herstructurering kan gebruiken. En ook hier is het college ervan overtuigd dat de gemeente onderdeel moet zijn van de oplossing. Dus in plaats van te staren naar de problemen staat dit college ervoor om te sturen op de oplossingen, en dat betekent, creatief zijn, zoals **de heer Van der Meij (GBR)** terecht stelt. We zullen buiten de gebaande paden moeten kijken en denken en komen tot innovatieve woonzorgconcepten. We onderzoeken alles, dat is het uitgangspunt van dit college om te komen tot goede oplossingen op de woningmarkt voor onze Rijswijkse woningzoekenden.

De voorzitter, burgemeester Verkerk dankt als voorzitter van het college de raad voor de commitment aan de stad dat de raadsleden hebben uitgesproken in deze mogelijke tijden. De raad laat zich zien als een daadkrachtig bestuurder en de voorzitter bespeurt ook een groot gevoel van saamhorigheid met de Rijswijker. Raadsleden voelen het goed aan en we moeten proberen met z'n allen bijeen te blijven en door deze tijd heen te komen. U vindt het terug in het beleid, maar ook in de uitstraling van het lokaal bestuur, en dat draagt u vandaag heel erg aan bij.

Burgemeester Verkerk is blij met de positief kritische houding die de raad aanneemt ten aanzien van de portefeuille Veiligheid, openbare orde en handhaving. Over handhaving is een paar maal gesproken. In reactie op de vraag van **de heer Sleddering van de VVD** die vraagt naar de inzet van handhavers gerelateerd aan de parkeergelden geeft de heer Verkerk aan dat dit 3 fte is.

De behoefte aan handhaving is in coronatijd en met oplopende spanningen op wereldniveau groot. De voorzitter begrijpt de grotere behoefte aan handhaving, maar geeft aan dat gekeken moet worden hoe dit financieel kan worden aangepakt. Het college is daar mee bezig en de heer Verkerk hoopt dat er in de komende 48 uur voldoende financiële dekking wordt gevonden.

In reactie op **de CDA fractie**, die vraagt om informatie over hulp-boa's geeft de voorzitter aan dat het niet mogelijk is om direct hulp-boa's aan te werven, vanwege procedures en vereisten, VOG, getuigschriften, diploma op mbo niveau 3 en aanvragen opsporingsbevoegdheden, beëdiging door de korpschef en als gemeenteambtenaar en aanschaf van de uitrusting. Er is, ondanks positieve waardering van de suggestie, dus wel wat tijd nodig om het te realiseren.

In reactie geeft **de heer Van Enk (CDA)** aan dat het niet de bedoeling was om volwaardige boa's te werven, maar een werkzoekende assisterende werkzaamheden te laten verrichten onder een bevoegd boa. De heer Van Enk weet niet of de vereisten voor dergelijke inzet ook geldt. De voorzitter zegt in reactie toe om met de inzet van werklozen als assistent toezichthouders aan de slag te gaan.

Concept verslag van de vergadering van de

RIJSWIJKSE GEMEENTERAAD

Gehouden op dinsdag 3 november 2020 om 15.00 uur

Tegen afronding van de eerste termijn vraagt de voorzitter of wethouder Keus nog aanvullingen heeft t.a.v. zijn inhoudelijke portefeuille. **Mevrouw Alberts (GroenLinks)** noemt ter suggestie handhaving. En **wethouder Keus** verwijst in reactie naar de woorden van de burgemeester en voegt met de pet van financiën op dat alles valt en staat met een goede dekking.

5. Sluiting

De voorzitter sluit de eerste termijn en verwijst naar de Engelse filmacteur, Sean Connery, hiermee verwijzend naar de filmheld waar de heer Sleddering zijn betoog mee opende, met typering van zeer charmant en dodelijk doeltreffend om de vergadering om 18.00 uur te sluiten. De vergadering wordt geschorst tot 5 november 2020 om 20.00 uur.

Verslag (on)gewijzigd vastgesteld door de raad van de gemeente Rijswijk in zijn vergadering van

15 december 2020

G.A.A. Verkerk, voorzitter.

J.A. Massaar, griffier